



Projekt współfinansowany w
ramach programu Unii Europejskiej
„Erasmus+”

Metodyczny program kształcenia dla germanistycznych studiów doktoranckich

Planowanie, umiędzynarodowienie, oferta kursów

Trnawa 2020



Projekt współfinansowany w
ramach programu Unii Europejskiej
„Erasmus+”

Niniejsza publikacja powstała w ramach projektu „Internationalisierung und Weiterentwicklung des Doktorandenstudiums“ (Erasmus+ 2018-1-SK01-KA203-046375), który jest współfinansowany przez Komisję Europejską. Odpowiedzialność za treści tej publikacji ponoszą wyłącznie autorzy. Komisja Europejska i Narodowa Agencja SAAIC nie ponoszą odpowiedzialności za wykorzystanie informacji zawartych w tej publikacji.

Metodyczny program kształcenia dla germanistycznych studiów doktoranckich. Planowanie, umiędzynarodowienie, oferta kursów

Redaktorzy:

Joanna Szczęk | Anna Gondek | Georg Schuppener

Autorzy:

Georg Schuppener | Uniwersytet Św. Cyryla i Metodego w Trnawie

Ján Demčišák | Uniwersytet Św. Cyryla i Metodego w Trnawie

Monika Hornáček Banášová | Uniwersytet Św. Cyryla i Metodego w Trnawie

Renata Cornejo | Uniwersytet im. J. E. Purkyniego w Uściu nad Łabą

Hana Bergerová | Uniwersytet im. J. E. Purkyniego w Uściu nad Łabą

Joanna Szczęk | Uniwersytet Wrocławski

Anna Gondek | Uniwersytet Wrocławski

Recenzenci:

prof. Peter Ďurčo, CSc. | prof. dr Alja Lipavic Oštir

Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave, 2020

Wydanie 1.

113 stron

ISBN 978-80-572-0079-6

Spis treści

1	Cele metodycznego programu kształcenia..	7
2	Sylwetka absolwenta.....	8
	2.1 Wiedza.....	8
	2.2 Umiejętności.....	8
	2.3 Kompetencje społeczne	9
3	Warunki immatrykulacji.....	10
	3.1 Warunki ogólne i procedura rekrutacyjna.....	10
	3.2 Warunki szczegółowe w instytucjach partnerskich	11
	3.2.1 Uście nad Łabą.....	11
	3.2.2 Wrocław.....	12
	3.2.3 Trnawa	13
4	System opieki nad doktorantem.....	14
	4.1 Ustalenia podstawowe	14
	4.2 Zadania promotora	14
	4.3 Obowiązki doktoranta wobec do promotora	15
	4.4 Rola osoby do kontaktów podczas pobytu za granicą.....	16
5	Pobyt zagraniczny – cel i przebieg.....	17
6	Efekty uczenia się.....	19
	6.1 Wiedza.....	19
	6.2 Umiejętności.....	20
	6.3 Kompetencje społeczne	21
7	Pozostałe wymagania i zalecenia w celu pomyślnego ukończenia studiów	22
	7.1 Działalność dydaktyczna w uniwersytecie.....	22
	7.2 Działalność badawcza i aktywności naukowe.....	22
8	Możliwość przenoszenia i uznawania wyników osiągniętych w czasie studiów.....	24
9	Oferta kursów	25
	9.1 Przyporządkowanie kursów do uczelni partnerskich	25
	9.2 Przyporządkowanie kursów do dyscyplin i obszarów badawczych	28

9.3 Wykaz kursów	31
Etniczne style pisarstwa naukowego – prawda czy mit?	32
Europejska historia kultury	34
„Gramatyka“ porównawcza jako część lingwistyki stosowanej	36
Historia językoznawstwa	38
Historia języków specjalistycznych	40
Intertekstualność i intermedialność	42
Język mediów	44
Język w dyskursie politycznym	46
Koncepcje kulturoznawcze w germanistyce	48
Kontakty językowe	50
Lingwistyka korpusowa	52
Liryka i hermetryka	54
Literatura i polityka	56
Literatura inter- i transkulturowa	58
Literatura zaangażowana i autorzy zaangażowani w Europie XXI wieku	60
Literatura żydowska w języku niemieckim?	62
Nowe teorie i paradygmaty badawcze w badaniach pragma- i socjolingwistycznych	64
Od pomysłu do artykułu naukowego, czyli jak można zarządzać nauką	66
Ogólna i specjalistyczna historia języka	68
Onomastyka – Obszary badań, kierunki i zadania	70
Paradygmaty i kierunki badawcze w lingwistyce tekstu	72
Podstawowe pojęcia frazeologii i paremiologii	74
Pozycja literatury feministycznej w literaturoznawstwie	76
Praktyczne aspekty publikowania naukowego	78
Propaganda wyznaniowa w literaturze i sztuce wczesnego okresu nowożytnego	80
Propaganda z lingwistycznego punktu widzenia	82
Przygotowywanie i składanie wniosków projektowych	84
Publikowanie wyników badań naukowych	86
<i>Res publica</i> w niemieckojęzycznej literaturze współczesnej	88
Stylistyka tekstu	90
Teksty multimodalne pomiędzy argumentacją, perswazją a manipulacją	92
Teoretyczne i praktyczne aspekty zjawisk interferencyjnych	94
Teorie gramatyczne XX wieku	96
Teorie gramatykalizacji	98
Teorie płci i odmienności w kulturoznawstwie	100
Teorie syntaktyczne a współczesna lingwistyka	102

Wербализacja wrażeń zmysłowych	104
Wielojęzyczność a polityka językowa.....	106
Wprowadzenie do lingwistyki emocji.....	108
Wprowadzenie do Lingwistyki Kognitywnej	110
Wybrane rozdziały z leksykografii dla uczących się języka obcego.....	112

1 Cele metodycznego programu kształcenia

Nowy trójstronny program studiów doktoranckich z zakresu literaturoznawstwa i językoznawstwa germanistycznego łączy w sobie mocne strony form kształcenia doktorantów w uczelniach, które reprezentują partnerzy projektu. Podczas, gdy w Uniwersytecie Św. Cyryla i Metodego w Trnawie kształcenie doktorantów koncentruje się wokół językoznawstwa, ze szczególnym uwzględnieniem języków specjalistycznych, studia doktoranckie w Uniwersytecie J. E. Purkyniego są zorientowane na kształcenie w zakresie literaturoznawstwa. Natomiast kształcenie doktorantów w Uniwersytecie Wrocławskim odbywa się w ramach koncepcji uniwersalistycznej, która obejmuje zarówno literaturo- jak i językoznawstwo.

Niniejszy program kształcenia jest skierowany do doktorantów wszystkich trzech uniwersytetów, które są partnerami w projekcie. Prezentowane treści i rozwiązania zostały zaczerpnięte z form kształcenia doktorantów w tych instytucjach. Celem publikacji jest połączenie kompetencji, wymiana doświadczeń oraz zainicjowanie rozwoju jakościowego w tym zakresie. Z tego też powodu u podstaw prezentowanego programu kształcenia leżą trzy aspekty: umiędzynarodowienie, jakość, zorientowanie na praktykę.

Dzięki połączeniu elementów kształcenia z trzech form realizacji kształcenia doktorantów w uczelniach partnerskich oraz uzupełnieniu o innowacyjne i poszerzające wiedzę i kwalifikację doktorantów kursy, poprzez realizację niniejszego programu kształcenia możliwe będzie osiągnięcie wskazanych powyżej celów. Istotną wartością dodaną dla doktorantów uczestniczących w tej formie kształcenia jest możliwość udziału w wymianie naukowej poza granicami własnej uczelni. Realizację tego celu zapewnia również niniejszy program kształcenia.

W celu realizacji umiędzynarodowienia program kształcenia przewiduje, że doktoranci podejmą przez okres jednego semestru studia w jednej z uczelni, które uczestniczą w projekcie. Dzięki temu uzyskają możliwość wglądu w różne profile kształcenia oraz profile badawcze uczelni partnerskich, co przyczyni się do poszerzenia ich umiejętności i kompetencji. Wszystkie osiągnięcia doktorantów (zaliczenia, oceny, ECTS) uzyskane w uczelni partnerskiej zostaną uznane w uczelni macierzystej.

Konkretna oferta programowa jest przedstawiona w formie szczegółowego opisu kursów. Opisy zawierają informacje na temat treści, metod pracy, celów i materiałów źródłowych. Dzięki temu doktoranci już na etapie

przygotowawczym uzyskują pełny wgląd w profil kształcenia oraz pomoc w zakresie opracowania indywidualnego planu studiów.

2 Sylwetka absolwenta

W ramach studiów doktoranckich każdy absolwent powinien uzyskać kompetencje w następujących obszarach:

2.1 Wiedza

- podstawowa wiedza o uprawianych dyscyplinach (literaturoznawstwo / językoznawstwo germanistyczne) i ich subdyscyplinach;
- znajomość metod badawczych w zakresie badań naukowych;
- znajomość nowoczesnych technologii dot. opracowywania i przetwarzania danych w zakresie germanistyki;
- znajomość aktualnych kierunków naukowych i najnowszych wyników badań w zakresie studiowanej dyscypliny;
- znajomość aktualnej i najnowszej literatury przedmiotu w zakresie studiowanej dyscypliny i zakresu własnych badań naukowych;
- znajomość podstawowych pojęć w zakresie metodyki badań w ramach studiowanej dyscypliny;
- znajomość zasad etycznych obowiązujących w nauce;
- znajomość przepisów prawa autorskiego;

2.2 Umiejętności

- samodzielne formułowanie istotnych pytań badawczych poprzez odkrywanie deficytów i luk badawczych;
- samodzielne stosowanie aktualnych metod badawczych;
- zdolność do stosowania wiedzy naukowej; umiejętność stosowania wyników badań, opracowania strategii projektowych, przygotowywania i opracowania wniosków projektowych;

- umiejętność formułowania pytań badawczych, poszukiwania, rozważania, oceniania i proponowania stosownych rozwiązań naukowych;
- umiejętność prawidłowego wybierania i stosowania odpowiednich metod i instrumentów badawczych;
- umiejętność krytycznej analizy wyników badań;
- umiejętność komunikowania się z innymi naukowcami w ramach studiowanej dyscypliny i uczestniczenia w dyskursie naukowym;
- umiejętność opracowywania i prezentowania wyników własnej pracy naukowej;
- umiejętność stałego poszerzania własnej wiedzy w ramach studiowanej dyscypliny naukowej;
- umiejętność refleksji i stosowania zasad etycznych i społecznych w zakresie pracy naukowej, prezentacji wyników badań oraz uwzględniania rozwiązań praktycznych, a przez to przyczyniania się do rozwoju studiowanej dyscypliny;
- umiejętność uczestniczenia w pracach zespołów naukowych w funkcji eksperta czy współpracownika naukowego;
- opanowanie znajomości dodatkowego języka obcego i umiejętność korzystania z literatury przedmiotu w innym języku;

2.3 Kompetencje społeczne

- umiejętność organizacji pracy;
- umiejętność skutecznego zarządzania czasem;
- umiejętność zarządzania ryzykiem;
- umiejętność pracy w grupie;
- krytyczna ocena własnej wiedzy i własnych badań naukowych;
- samodzielność przy podejmowaniu wyzwań naukowych.

3 Warunki immatrykulacji

Kandydat ubiegający się o przyjęcie na studia doktoranckie powinien posiadać dyplom ukończenia studiów germanistycznych II stopnia (studia magisterskie) oraz tytuł magistra filologii germańskiej. Ponadto powinien wykazać się w czasie rozmowy kwalifikacyjnej wysokim stopniem wiedzy fachowej i kompetencji językowej, które są niezbędne do podjęcia studiów doktoranckich.

Procedura rekrutacyjna ma formę rozmowy kwalifikacyjnej, której przedmiotem są przedłożone w postępowaniu rekrutacyjnym dokumenty.

3.1 Warunki ogólne i procedura rekrutacyjna

Kandydat na studia doktoranckie podlega procedurom rekrutacyjnym w uczelni, na której studiuje. Immanentną częścią postępowania rekrutacyjnego jest rozmowa kwalifikacyjna.

Przed rozmową kwalifikacyjną kandydat jest zobowiązany do wykonania w wyznaczonym terminie następujących czynności:

- przedłożenie dyplomu ukończenia studiów II stopnia na kierunku filologia germańska; dyplom poświadcza również znajomość języka niemieckiego na poziomie C1 do C2;
- złożenie wymaganych dokumentów rekrutacyjnych;
- wniesienie wskazanej opłaty rekrutacyjnej;

Rozmowa kwalifikacyjna

Podstawę rozmowy kwalifikacyjnej stanowią złożone wcześniej przez kandydata dokumenty. Rozmowa odbywa się przed komisją rekrutacyjną, która składa się z przewodniczącego i co najmniej dwóch członków ze stopniem naukowym doktora habilitowanego. Dodatkowi członkowie komisji muszą posiadać co najmniej stopień doktora.

Wymagane dokumenty rekrutacyjne:

- wypełniony formularz;
- projekt badawczy (cele, pytania badawcze, metodyka, stan badań i usytuowanie projektu w ramach studiowanej dyscypliny, uzasadnienie podjęcia się opisanych badań);
- wykaz literatury dot. realizacji projektu;
- życiorys w formie tabelarycznej;
- pozostałe dokumenty, które potwierdzą przydatność kandydata do podjęcia pracy naukowej (zaświadczenia potwierdzające udział w konferencjach naukowych i wygłoszenie referatów, udział w projektach, doświadczenie dydaktyczne, organizacyjne i in.).

Zakres i cel

Sprawdzenie naukowej przydatności kandydata oraz oszacowanie stopnia słuszności i możliwości realizacji oraz stopnia innowacyjności przedstawionego projektu badawczego.

Wyniki

Na podstawie oceny w czasie rozmowy kwalifikacyjnej komisja rekrutacyjna sporządza listę rankingową i proponuje, w ramach obowiązującego w danym roku akademickim limitu miejsc, najlepszych kandydatów do przyjęcia. Decyzje o przyjęciu kandydatów pozostają w kompetencji Dziekana.

3.2 Warunki szczegółowe w instytucjach partnerskich

3.2.1 Uście nad Łabą

Dokumenty rekrutacyjne

Projekt badawczy powinien mieć objętość max. 5 stron (format A4). Przed napisaniem projektu zaleca się nawiązanie kontaktu z gwarantami studiów doktoranckich w celu uzgodnienia wyboru tematu badawczego.

Ocena

Kandydat otrzymuje max. 50 punktów, minimalna ilość punktów wynosi 10. W ocenie uwzględnia się przede wszystkim: jakość przedłożonego projektu

badawczego, prezentację ustną oraz odpowiedzi kandydata na pytania dot. projektu i dyscypliny, względnie naukową przydatność kandydata.

Warunki studiowania

Tzw. doktoranci wewnętrzni otrzymują na czas studiów doktoranckich stypendium. Studia doktoranckie są dla wszystkich bezpłatne.

3.2.2 Wrocław

Dokumenty rekrutacyjne

Konieczne jest przedłożenie przez przyszłego promotora zgody na podjęcie się opieki promotorskiej. Przedłożone w formie pisemnej dokumenty – projekt badawczy – podlegają anonimizacji przed rozmową kwalifikacyjną.

Projekt badawczy powinien mieć objętość max. 9 stron (format A4) razem z bibliografią. Powinien zawierać następujące elementy:

- prezentację tematu i celów projektu (w jakim stopniu projekt przyczyni się do rozwoju nauki),
- szczegółowy opis poszczególnych etapów realizacji projektu badawczego,
- opis aktualnego stanu badań w zakresie projektu,
- bibliografię (max. 3 strony),
- poświadczenie innych aktywności naukowych: lista publikacji (kopie w załączeniu), czynności organizacyjne, inne zaświadczenia i dokumenty, które w ocenie kandydata mogłyby być istotne.

Ocena

Kandydat otrzymuje max. 100 punktów, minimalna ilość punktów wynosi 55. Ocenie podlegają jakość przedłożonego projektu (w tym osobno funkcjonalność bibliografii), dodatkowe aktywności naukowe (konferencje, publikacje i in.) według następującej punktacji:

- ocena przedłożonego projektu badawczego – max. 35 punktów
- ocena rozmowy kwalifikacyjnej – max. 50 punktów
- przydatność kandydata do pracy naukowej – max. 15 punktów

Warunki studiowania

Wszyscy doktoranci przyjęci do Kolegium Doktorskiego Szkoły Doktorskiej Uniwersytetu Wrocławskiego otrzymują stypendium. Doktoranci eksternistyczni nie muszą ukończyć studiów, ale ponoszą opłatę za przeprowadzenie postępowania.

3.2.3 Trnawa

Postępowanie rekrutacyjne

Kandydat powinien mieć ukończone studia II stopnia w zakresie tego samego kierunku lub dyscypliny pokrewnej. Konieczna jest znajomość dodatkowego języka obcego (poza niemieckim). Kandydat może się ubiegać o przyjęcie na studia doktoranckie tylko w zakresie oficjalnie ogłoszonego tematu (nazwiska promotorów oraz tematy są udostępniane wcześniej). W sytuacjach wyjątkowych (doskonała prezentacja oraz stosowne uzasadnienie) komisja może wyrazić zgodę na realizację innego tematu, który jest proponowany przez kandydata.

Ocena

Kandydat otrzymuje max. 100 punktów. Ocenie podlegają jakość przedłożonego projektu, odpowiedzi na pytania związane z projektem oraz rozmowa kwalifikacyjna.

Warunki studiowania

Tzw. doktoranci wewnętrzni otrzymują na czas studiów doktoranckich stypendium. Doktoranci eksternistyczni ponoszą opłaty za studia.

4 System opieki nad doktorantem

4.1 Ustalenia podstawowe

Na początku studiów doktoranckich dla każdego doktoranta powoływany jest promotor. Sprawowana opieka ma na celu zapewnienie pomyślnego ukończenia studiów doktoranckich i ukończenia rozprawy doktorskiej. Doktorant jest odpowiedzialny za realizację tych celów, a promotor wspiera go w tym zakresie.

Temat rozprawy doktorskiej jest akceptowany przez promotora w jednym z trzech uczestniczących w programie uniwersytetów. Promotor ten jest odpowiedzialny za pełnienie roli doradczej i wsparcie doktoranta podczas całego okresu studiów doktoranckich. Podczas pobytu w innym uniwersytecie uczestniczącym w programie, do dyspozycji doktoranta pozostaje osoba do kontaktów, która winna wspierać opiekę na miejscu. Oprócz wsparcia organizacyjnego do jej obowiązków należy również pełnienie roli doradczej w kwestiach merytorycznych i metodologicznych, krytyczna analiza wyników badań doktoranta oraz monitorowanie postępów jego pracy. Pożądane jest podejście interdyscyplinarne. Opinia promotora w macierzystym uniwersytecie ma decydujące znaczenie w przypadku wszelkich wątpliwości.

4.2 Zadania promotora

- Promotor pełni stałą rolę doradczą w kwestiach związanych z planowaniem przebiegu studiów.
- Promotor pomaga doktorantowi w sformułowaniu pytań i hipotez badawczych w pracy doktorskiej, w wyborze metod i dotyczącej ich krytycznej refleksji oraz w dokonaniu przeglądu aktualnego stanu badań.
- Promotor pełni stałą rolę doradczą podczas pisania przez doktoranta rozprawy doktorskiej udzielając wskazówek, dokonując uzupełnień oraz przekazując zalecenia dotyczące podziału pracy, metodologii i literatury.
- Promotor ocenia regularnie wspólnie z doktorantem postępy pracy podczas pisania rozprawy doktorskiej oraz wspiera go w rozwiązywaniu powstających problemów.

- Promotor wspiera doktoranta w wyszukiwaniu stosownych konferencji i innych istotnych imprez naukowych.
- Promotor wspiera doktoranta w czasie trwania studiów doktoranckich w tworzeniu koncepcji i w realizacji mniejszych publikacji (artykułów, sprawozdań, recenzji).
- Promotor udziela doktorantowi pomocy w kwestiach administracyjnych/urzędowych związanych z pozyskiwaniem materiałów do rozprawy doktorskiej (dostęp do archiwów, bibliotek, urzędów itd.), wystawiając również pisma polecające.
- Promotor wspiera doktoranta w ubieganiu się o stypendia lub podczas składania wniosków projektowych, np. sporządzając opinię lub list polecający.
- Promotor stara się włączać doktoranta we własne projekty i zamierzenia badawcze.
- Promotor wspiera doktoranta w końcowej redakcji rozprawy doktorskiej i w poszukiwaniu właściwego wydawnictwa.

4.3 Obowiązki doktoranta wobec promotora

- Doktorant ustala swój plan studiów w porozumieniu z promotorem.
- Doktorant informuje promotora na bieżąco o postępach w pisaniu rozprawy doktorskiej oraz o problemach, pytaniach i nowych aspektach z tym związanych.
- Doktorant informuje promotora o wszystkich istotnych zmianach (opóźnieniach w przebiegu studiów, zmianach w zajęciach, na które uczęszcza itp.).
- Doktorant informuje promotora o planowanym udziale w konferencjach i o referatach, umożliwiając w ten sposób dyskusję formalną i merytoryczną.
- Doktorant informuje promotora o planowanych publikacjach i przedkłada je do krytycznej recenzji.
- Doktorant informuje promotora o wszystkich innych aktywnościach mogących mieć istotny wpływ na studia doktoranckie i pisanie rozprawy doktorskiej.

4.4 Rola osoby do kontaktów podczas pobytu za granicą

Osoba do kontaktów w zagranicznym uniwersytecie, w którym przebywa doktorant, przejmuje na miejscu obowiązki promotora podczas pobytu doktoranta za granicą, a obowiązki doktoranta są również (tymczasowo) przenoszone na osobę do kontaktów w uczelni zagranicznej. Jest ona zobowiązana do konsultowania się z promotorem w uczelni macierzystej we wszystkich istotnych kwestiach, w szczególności z chwilą zaistnienia wątpliwości. W przypadku różnicy zdań głos decydujący ma promotor w uczelni macierzystej.

5 Pobyt zagraniczny– cel i przebieg

Planowana mobilność studiujących przyczynia się bez wątpienia do umiędzynarodowienia studiów doktoranckich. Pobyt zagraniczny pozwala doktorantom na poszerzenie horyzontów naukowych dzięki uczestnictwu w zajęciach prowadzonych na goszczących ich uniwersytetach przez specjalistów w swoich dyscyplinach. Może mieć to pozytywny wpływ na studiujących, poszerzając ich perspektywy i dając zarówno nowe impulsy do pisania rozprawy doktorskiej, jak i kierując ich badania na nowe obszary. Dzięki pobyтови za granicą poznają oni działalność uniwersytetów w innych krajach uczestniczących w projekcie i nawiązują różnorodne międzynarodowe kontakty, które mogą mieć ogromne znaczenie dla ich późniejszego rozwoju zawodowego i kariery naukowej. Nie do przecenienia jest również rozwój kompetencji międzykulturowych, społecznych i językowych, które są wspierane dzięki pobyтови za granicą.

Studiujący na trójstronnych studiach doktoranckich są zobowiązani do realizacji przynajmniej jednego semestru za granicą na jednej z uczelni wyższych biorących udział w projekcie. Wybór uniwersytetu dokonywany jest w porozumieniu z promotorem. Zaleca się realizację pobytu zagranicznego od drugiego do przedostatniego semestru studiów. Pobyt w trakcie ostatniego semestru studiów oraz przedłużenie pobytu o kolejny semestr wymagają zgody promotora. Z reguły pobyt za granicą nie powinien trwać dłużej niż dwa semestry, chyba że istnieją istotne powody do przedłużenia pobytu (np. kwerenda biblioteczna, dostęp do istotnych materiałów itp.). Wymaga to jednak każdorazowo zgody promotora. Doktoranci nie ponoszą podczas pobytu za granicą opłat za studia (pobierane mogą być zwykle opłaty administracyjne takie, jak opłata manipulacyjna lub opłata za legitymację studencką itp.). Uniwersytet goszczący powinien być poinformowany przynajmniej jeden semestr wcześniej o tym, że studenci z uniwersytetów partnerskich chcą skorzystać z pobytu zagranicznego. Doktoranci winni uczęszczać na dedykowane im zajęcia (aktualna lista zajęć oferowanych w uniwersytetach partnerskich jest stale do wglądu) i są zobowiązani do ukończenia wybranych zajęć. Wszystkie zajęcia obejmują 2 godziny tygodniowo i za każde z zajęć na studiach doktoranckich przyznawanych jest 10 punktów ECTS. Podczas semestru spędzonego za granicą doktoranci winni uzyskać 30 punktów ECTS. Za zgodą promotora doktoranci mogą brać udział w dodatkowych zajęciach oferowanych w uniwersytecie goszczącym, o ile jest to w danym uniwersytecie możliwe. Uzyskane w ten sposób punkty ECTS mogą zostać zaliczone

na poczet kolejnego semestru. W takim przypadku zaleca się uzyskanie nie więcej niż 10 punktów ECTS. Zajęcia wybrane w ramach studiów doktoranckich, jak i zajęcia dodatkowe muszą zostać każdorazowo zaakceptowane przez promotora.

Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na studiach doktoranckich w uniwersytecie goszczącym pozostają do dyspozycji doktorantów podczas ich zagranicznego pobytu w kwestiach naukowych i zapewniają im wielostronne wsparcie. Zalecane jest również, aby doktoranci brali aktywny udział w kółkach doktoranckich, spotkaniach doktorantów i w zebraniach zakładów oraz innych imprezach uniwersyteckich. Należy im również umożliwić hospitację wybranych zajęć. W uniwersytecie goszczącym zostanie wyznaczona osoba do kontaktów (patrz punkt 4.1 i 4.4). Doktoranci pozostają podczas pobytu za granicą w stałym kontakcie z promotorem i realizują ustalony z nim plan pracy.

W pozostałych sprawach obowiązują postanowienia regulaminu studiów danego uniwersytetu goszczącego.

6 Efekty uczenia się

Efekty uczenia się dla programu kształcenia sformułowane są w oparciu o Europejskie Ramy Kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (ERK). Celem jest ustalenie porównywalnych kwalifikacji zawodowych i umiejętności doktorantów na wszystkich trzech uniwersytetach uczestniczących w projekcie. Założenie to jest ważne z tego powodu, że na wszystkich trzech uczelniach biorących udział w projekcie praktykowane były do tej pory różne formy kształcenia doktorantów (regularne studia doktoranckie, szkoła doktorska z kolegiami itp.) oraz różne, różniące się znacznie od siebie formy programów kształcenia. Aby mieć podstawę do porównania, sformulowano wspólne efekty uczenia się dla doktorantów wszystkich uniwersytetów uczestniczących w projekcie. Jest to opis pożądaných efektów uczenia się, lista kompetencji i umiejętności, które powinni posiadać absolwenci.

Poniżej przedstawiono efekty uczenia się dla programu kształcenia wszystkich trzech instytucji zaangażowanych w projekt. Zostały one podzielone na obszary: wiedza, umiejętności (użycie i praktyczne wykorzystanie umiejętności) oraz kompetencje społeczne (komunikacja, współpraca).

6.1 Wiedza

Doktorant zna i rozumie kompletność perspektywy poznawczej oraz relacji:

- w zaawansowanym stopniu najnowsze pojęcia, terminologię, teorię i problemy poznawcze w swojej dyscyplinie (językoznawstwo, literaturoznawstwo) oraz jej historię i rozwój;
- w zaawansowanym stopniu podstawowe pojęcia z zakresu metodologii naukowej, zna metody pozyskiwania nowych informacji typowych dla danej dyscypliny, także w kontekście innych dyscyplin;
- społeczną rolę nauki, zwłaszcza nauk humanistycznych.

6.2 Umiejętności

Doktorant umie zastosować wiedzę, rozwiązywać problemy i wykonać następujące zadania:

- sformułować problem naukowy, usytuować go w stanie badań i ocenić możliwości jego realizacji;
- rozwiązać oryginalne problemy badawcze i przyczynić się wynikami swoich badań do rozwoju danej dyscypliny;
- znaleźć dla swoich badań odpowiednie instrumenty badawcze i prowadzić również badania interdyscyplinarne;
- dokonać krytycznej analizy, interpretacji oraz ewaluacji własnych i cudzych wyników badawczych stosując odpowiednie techniki myślenia logicznego i argumentacji;
- komunikować się z innymi naukowcami;
- opracować swoje wyniki badawcze, przedstawić je i ocenić publicznie stosując różne środki przekazu (ustnie, pisemnie);
- rozwijać swoje umiejętności w zakresie popularyzacji wiedzy poprzez wykorzystanie różnych technik perswazji;
- przedstawić wyniki swoich badań w ramach transferu do obszaru gospodarczego i społecznego;
- przeprowadzić swój projekt i zrealizować plany badawcze;
- wzbogacać i rozszerzać swój warsztat badawczy;
- zaplanować i przeprowadzić zajęcia akademickie.

Doktorant jest zdolny do oceny i krytycznego podejścia oraz do:

- oceny swojej wiedzy i swojego wkładu w rozwój danej dyscypliny naukowej;
- krytycznej oceny cudzej wiedzy oraz cudzego wkładu w rozwój danej dyscypliny naukowej;
- uznania i podkreślenia znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów;
- pełnienia roli eksperta w zakresie własnych kompetencji zawodowych w rozwiązywaniu problemów w różnych dziedzinach życia.

Doktorant jest zdolny do przejmowania odpowiedzialności i wypełniania zobowiązań społecznych oraz działania na rzecz interesu publicznego:

- do samodzielnego podejmowania decyzji dotyczących tematów badawczych i samodzielnej realizacji projektów badawczych;
- do współpracy z innymi instytucjami pozauniwersyteckimi.

6.3 Kompetencje społeczne

Doktorant posiada:

- umiejętność prawidłowego i dostosowanego do zadań gospodarowania czasem;
- umiejętność konfrontowania swoich kompetencji naukowych i wiedzy naukowej z innymi naukowcami, również w obszarze interdyscyplinarnym;
- zdolność do prawidłowej oceny swoich kompetencji naukowych i wiedzy naukowej.

7 Pozostałe wymagania i zalecenia w celu pomyślnego ukończenia studiów

Celem studiów doktoranckich jest nie tylko ukończenie zajęć, przystąpienie do egzaminów i egzaminów częściowych oraz napisanie rozprawy doktorskiej i pomyślne jej obronienie. Aby osiągnąć większą kompleksowość umiętności specjalistycznych, które mogą zagwarantować absolwentowi lepsze możliwości kariery, studia należy połączyć z następującymi czynnościami i zadaniami:

7.1 Działalność dydaktyczna w uniwersytecie

Działalność dydaktyczna powinna / może obejmować:

- planowanie zajęć i udział w zajęciach jako asystent nauczycieli akademickich i profesorów;
- samodzielną działalność dydaktyczną w stosownym zakresie;
- aktywną pomoc w przygotowaniu materiałów dla studentów;
- pełnienie roli opiekuna pomocniczego prac seminaryjnych i dyplomowych;
- sporządzanie recenzji prac dyplomowych;
- aktywną pomoc w planowaniu i organizacji zajęć we własnym Instytucie;
- aktywną pomoc w ewaluacji jakości nauczania w Instytucie.

7.2 Działalność badawcza i aktywności naukowe

Badania, działalność publikacyjna i inne działania naukowe obejmują w szczególności:

- współautorstwo w publikacjach naukowych z promotorem;
- pisanie samodzielnych publikacji naukowych i innych publikacji, takich jak recenzje i sprawozdania z konferencji;
- udział w projektach naukowych;
- udział w składaniu wniosków projektowych;

- aplikacja własnych mniejszych (instytucjonalnych) projektów;
- udział w konferencjach z własnym referatem;
- działania popularyzatorskie związane z badaniami;
- udział w organizacji konferencji naukowych, kolokwiów i seminariów lub samodzielna organizacja takich imprez;
- udział w pracach edytorskich, procesie recenzyjnym i tworzeniu publikacji naukowych, tomów zbiorowych lub czasopism.

Działalność dydaktyczna, powiązane z nią działania i inne działania naukowe powinny odbywać się pod nadzorem promotora lub innej kompetentnej powołanej w tym celu osoby. W związku z nauczaniem zalecane jest dokształcanie się w zakresie dydaktyki akademickiej.

Wszystkie przeprowadzone aktywności powinny być oceniane za pomocą punktów ECTS i tworzą one integralną część zadań, które studiujący muszą zrealizować w ramach studiów doktoranckich. System punktów ECTS musi być opracowany w taki sposób, aby osiągnięcia w nauce, działalność dydaktyczna i aktywność naukowa były oczekiwane w równej mierze, z drugiej strony powinienn wykazywać elastyczność umożliwiającą studentom zastąpienie jednej aktywności w tym samym zakresie przez inną, w taki sposób, że studiujący sam może zdecydować na jakich priorytetach chce się skoncentrować. Jednak im szerszy jest zakres aktywności studentów, tym większy jest przyrost nowych kompetencji, a tym samym większe są możliwości kariery absolwentów w przyszłości.

8 **Możliwość przenoszenia i uznawania wyników osiągniętych w czasie studiów**

Podstawową zasadą studiów międzynarodowych jest uznawanie wyników osiągniętych w czasie studiów na uczelniach partnerskich, pod warunkiem, że są one uwzględnione we wspólnym programie kształcenia. W przypadku wszystkich innych wyników osiągniętych na jednym z trzech uniwersytetów partnerskich dokonywana jest przychylna ocena równoważności w celu ich uznania. Zdecydowanie nie można jednakże wysuwać roszczenia o takie uznanie.

Zajęcia / oferta dydaktyczna wymieniona we wspólnym programie kształcenia są przygotowane w taki sposób, aby pod względem jakości, metodologii i liczby godzin odpowiadały ofercie na wszystkich innych uczelniach partnerskich. Dlatego są one uznawane jako wyniki osiągnięte we wszystkich trzech uniwersytetach partnerskich bez indywidualnego egzaminu.

Dla celów uznania osiągniętych wyników uniwersytet, w którym uzyskane zostały dane wyniki, wydaje zaświadczenie i / lub informuje macierzystą uczelnię doktoranta o osiągniętych wynikach w stosowny i jednoznaczny sposób. Osobą do kontaktów jest w tym przypadku promotor doktoranta lub właściwa jednostka administracyjna.

Ewentualne wątpliwe przypadki będą rozstrzygane wspólnie przez partnerów projektu.

9 Oferta kursów

Poniżej zamieszczono ofertę 41 kursów, które są oferowane przez uczelnie biorące udział w projekcie w ramach niniejszego metodycznego programu kształcenia dla germanistycznych studiów doktoranckich.

9.1 Przyporządkowanie kursów do uczelni partnerskich

UCM = Uniwersytet im. Św. Cyryla i Metodego w Trnawie, Słowacja

UJEP = Uniwersytet im. Jana E. Purkyniego w Uściu nad Łabą, Republika Czeska

UWr = Uniwersytet Wrocławski, Polska

Nazwa kursu	UCM	UJEP	UWr
Etniczne style pisarstwa naukowego – prawda czy mit?			X
Europejska historia kultury		X	
„Gramatyka“ porównawcza jako część Lingwistyki Stosowanej			X
Historia językoznawstwa		X	
Historia języków specjalistycznych	X		
Intertekstualność i intermedialność		X	
Język mediów		X	
Język w dyskursie politycznym	X		
Koncepcje kulturoznawcze w germanistyce	X		
Kontakty językowe	X		
Lingwistyka korpusowa	X		
Liryka i hermetyka		X	
Literatura i polityka		X	
Literatura inter- i transkulturowa		X	

Literatura zaangażowana i zaangażowani autorzy w Europie XX w.			X
Literatura żydowska w języku niemieckim?		X	
Nowe teorie i paradygmaty badawcze w badaniach pragma- i socjolingwistycznych			X
Od pomysłu do artykułu naukowego, czyli jak można zarządzać nauką			X
Ogólna i specjalistyczna historia języka	X		
Onomastyka – Obszary badań, kierunki i zadania			X
Paradygmaty i kierunki badawcze w lingwistyce tekstu			X
Podstawowe pojęcia frazeologii i paremiologii			X
Pozycja literatury feministycznej w literaturoznawstwie		X	
Praktyczne aspekty publikowania naukowego			X
Propaganda wyznaniowa w literaturze i sztuce wczesnego okresu nowożytnego		X	
Propaganda z lingwistycznego punktu widzenia		X	
Przygotowywanie i składanie wniosków projektowych	X		
Publikowanie wyników badań naukowych	X		
<i>Res publica</i> w niemieckojęzycznej literaturze współczesnej			X
Stylistyka tekstu		X	
Teksty multimodalne pomiędzy argumentacją, perswazją a manipulacją			X
Teoretyczne i praktyczne aspekty zjawisk interferencyjnych			X
Teorie gramatyczne XX w.	X		
Teorie gramatyzacji	X		
Teorie płci i odmienności w kulturoznawstwie	X		

Teorie syntaktyczne a współczesna lingwistyka	X		
Werbalizacja wrażeń zmysłowych			X
Wielojęzyczność a polityka językowa	X		
Wprowadzenie do lingwistyki emocji		X	
Wprowadzenie do Lingwistyki Kognitywnej			X
Wybrane rozdziały z leksykografii dla uczących się języka obcego		X	

9.2 Przyporządkowanie kursów do dyscyplin i obszarów badawczych

Kursy oferowane przez uczelnie partnerskie uczestniczące w projekcie odpowiadają tematyce dyscyplin naukowych. Poniżej przedstawiono przyporządkowanie kursów do dyscyplin naukowych i obszarów badawczych. Uwzględniono następujące dyscypliny i obszary badawcze:

- metodyka i zarządzanie wiedzą
- literaturoznawstwo
- językoznawstwo
- kulturoznawstwo

Met = metodyka i zarządzanie wiedzą

LW = literaturoznawstwo

SW = językoznawstwo

KW = kulturoznawstwo

Nazwa kursu	Met	LW	SW	KW
Etniczne style pisarstwa naukowego – prawda czy mit?	X		X	
Europejska historia kultury				X
„Gramatyka“ porównawcza jako część Lingwistyki Stosowanej			X	
Historia językoznawstwa			X	
Historia języków specjalistycznych			X	
Intertekstualność i intermedialność		X	X	
Język mediów			X	
Język w dyskursie politycznym			X	X
Koncepcje kulturoznawcze w germanistyce				X
Kontakty językowe			X	X
Lingwistyka korpusowa			X	

Liryka i hermytyka		X		
Literatura i polityka		X		X
Literatura inter- i transkulturowa		X		
Literatura zaangażowana i zaangażowani autorzy w Europie XX w.		X		
Literatura żydowska w języku niemieckim?		X		
Nowe teorie i paradygmaty badawcze w badaniach pragma- i socjolingwistycznych			X	
Od pomysłu do artykułu naukowego, czyli jak można zarządzać nauką	X			
Ogólna i specjalistyczna historia języka			X	
Onomastyka – Obszary badań, kierunki i zadania			X	
Paradygmaty i kierunki badawcze w lingwistyce tekstu			X	
Podstawowe pojęcia frazeologii i paremiologii			X	
Pozycja literatury feministycznej w literaturoznawstwie		X		
Praktyczne aspekty publikowania naukowego	X			
Propaganda wyznaniowa w literaturze i sztuce wczesnego okresu nowożytnego		X		X
Propaganda z lingwistycznego punktu widzenia			X	X
Przygotowywanie i składanie wniosków projektowych	X			
Publikowanie wyników badań naukowych	X			
<i>Res publica</i> w niemieckojęzycznej literaturze współczesnej		X		
Stylistyka tekstu			X	
Teksty multimodalne pomiędzy argumentacją, perswazją a manipulacją			X	

Teoretyczne i praktyczne aspekty zjawisk interferencyjnych			X	
Teorie gramatyczne XX w.			X	
Teorie gramatyzacji			X	
Teorie płci i odmienności w kulturoznawstwie				X
Teorie syntaktyczne a współczesna lingwistyka			X	
Wербalizacja wrażeń zmysłowych			X	
Wielojęzyczność a polityka językowa			X	X
Wprowadzenie do lingwistyki emocji			X	
Wprowadzenie do Lingwistyki Kognitywnej			X	
Wybrane rozdziały z leksykografii dla uczących się języka obcego			X	

9.3 Wykaz kursów

Poniżej zamieszczono szczegółowy opis kursów oferowanych w ramach niniejszego programu metodycznego w trzech uczelniach partnerskich. Każdy opis kursu zawiera informację o uczelni, w której kurs będzie realizowany, liczbę ECTS, opis kursu ze wskazaniem celów, opis kompetencji, które doktoranci uzyskują po zakończeniu kursu, zarys treści programowych, informację o ewaluacji oraz wykaz podstawowej literatury.

Etniczne style pisarstwa naukowego – prawda czy mit?

10 ECTS

Uczelnia odpowiedzialna

Instytut Filologii Germańskiej, Wydział Filologiczny,
Uniwersytet Wrocławski

Opis kursu / Cele

Na zajęciach omawiane będą zagadnienia dotyczące organizacji tekstu naukowego oraz rutynowych sformułowań w tekstach naukowych. Na pierwszy plan wysuwają się wzory nacechowane etnicznie, które analizowane będą w ujęciu kontrastywnym. W literaturze niemal jednogłośnie jest akceptowane, że rutynowe sformułowania uwarunkowane są przez specyficzne dla danej kultury systemy wartości, style myślenia i sposoby działania. W ten sposób piszący przywykają do przekazywanych wzorów budowy tekstu. Obserwacja tych rutynowych sformułowań pozwala na wyciągnięcie wniosków na temat specyficznych dla danego kraju tradycji dyskursu naukowego. Stałym punktem odniesienia jest na zajęciach niemiecki język naukowy. Poprzez porównanie utartych rutynowych sformułowań w języku uczestników zajęć L1 z tekstami rodzimych użytkowników języka niemieckiego stworzony zostaje uniwersalny schemat analityczny, za pomocą którego mogą być analizowane dowolne teksty w dowolnie zestawianych parach językowych ze względu na ich retoryczne zbieżności i rozbieżności.

Uzyskane kompetencje

Poszerzenie perspektywy badawczej na zjawisko (niemieckiego) języka naukowego, poznanie zgodnych z gatunkiem sformułowań rutynowych w obszarze tekstów naukowych przez piszących po niemiecku germanistów spoza niemieckiego obszaru językowego; redukcja interferencji własnej tradycji kulturowej i wzorów dyskursu w pisaniu akademickim u germanistów spoza niemieckiego obszaru językowego.

Treści programowe

- Czym jest język?
- Jaki jest status tzw. „języka naukowego“ w stosunku do języka?
- niemiecki jako język naukowy (wzlot i upadek)
- niemiecki jako język naukowy (aspekty formalne i pragmasemantyczne)

- „Nauka mówi po niemiecku“ + „angielski to mus, niemiecki to plus“: rozliczenie z pidginizacją niemieckiego języka naukowego
- cechy szczególnie niemieckiego języka naukowego z perspektywy własnego języka naukowego

Ewaluacja i weryfikacja efektów uczenia się

Każdy ze studentów proszony jest o wygłoszenie referatu (ok. 20 minutowego) na temat kontrastywnych aspektów języka naukowego. Treści przedstawiane w referacie zostaną następnie złożone w formie pisemnej (artykuł), ocenione i omówione na zajęciach.

Literatura

- BREITKOPF, A. / VASSILEVA, I. (2007): Osteuropäischer Wissenschaftsstil. In: Auer, Peter/Harald Baßler (Hrsg.): Reden und Schreiben in der Wissenschaft. Frankfurt am Main: Campus, S. 211-224.
- CIRKO, L. / PITTNER, K. (Hrsg.) (2018): Wissenschaftliches Schreiben interkulturell: Kontrastive Perspektiven. Berlin et al: Peter Lang.
- CLYNE, M. (1991): Zu kulturellen Unterschieden in der Produktion und Wahrnehmung englischer und deutscher wissenschaftlicher Texte. In: Info DaF 18, 4, S. 376-383.
- ESSER, R. (1997): Etwas ist mir geheim geblieben am deutschen Referat. Kulturelle Geprägtheit wissenschaftlicher Textproduktion und ihre Konsequenzen für den universitären Unterricht von Deutsch als Fremdsprache. München: Iudicium.
- GALTUNG, J. (1985): Struktur, Kultur und intellektueller Stil. Ein vergleichender Essay über sachsonische, teutonische, gallische und nipponische Wissenschaft. In: Wierlacher, Alois (Hrsg.): Das Fremde und das Eigene: Prolegomena zu einer interkulturellen Germanistik. München: Iudicium, S. 151-193.
- KAISER, D. (2002): Wege zum wissenschaftlichen Schreiben. Eine kontrastive Untersuchung zu studentischen Texten aus Venezuela und Deutschland. Tübingen: Stauffenburg.
- STEZANO COTELO, K. (2008): Verarbeitung wissenschaftlichen Wissens in Seminararbeiten ausländischer Studierender. Eine empirische Sprachanalyse. Studien Deutsch, Band 39. München: Iudicium.

Europejska historia kultury

10 ECTS

Odowiedzialna uczelnia

Uniwersytet im. J. E. Purkyniego w Uściu nad Łabą

Opis kursu / Cele

Celem zajęć jest zapoznanie studiujących z podstawowymi koncepcjami teorii kultury i krytyczna ocena pojęcia europejskiej historii kultury. Fundamentalne teksty teorii kultury powiązane zostaną w kontekście pojmowania germanistyki jako nauki kulturoznawczej w szczególności z zagadnieniami tożsamości kulturowych, narodowych lub wyznaniowych. Przy tym zostanie uwzględniona przede wszystkim perspektywa historyczna takich zjawisk, które kształtowały tożsamość europejską od czasów antycznych po czas teraźniejszy. Wychodząc od koncepcji teoretycznych zostaną następnie na podstawie konkretnych przykładów unaocznione i poddane krytycznej refleksji centralne pojęcia europejskiej kultury i tożsamości, np. przedstawione koncepcje przestrzeni i krajobrazów kulturowych w kulturze europejskiej (lub niemieckiej).

Uzyskane kompetencje

Absolwent dysponuje wiedzą o podstawowych koncepcjach teorii kultury i rozumie znaczenie kulturowe i kontekst historyczny odwiedzanych pomników i miejsc pamięci. Jest w stanie stosować koncepcje teorii kultury.

Treści programowe

- Europa i Europa Środkowa: konceptualizacje kulturoznawcze
- dyskursy władzy i historii od czasów nowożytnych
- kosmos – świat – Europa: droga od mitologii do alegorii
- świeckie patronki państw (Germania, Bohemia, Polonia, Bavaria, Saxonia) i ich religijni odpowiednicy (święci patroni krajów)
- krajobrazy kulturowe – od antycznej idylli pasterskiej przez chrześcijańskie koncepcje raju (biblia, średniowiecze, wczesny okres nowożytny) po krajobraz romantyzmu
- odzwierciedlenie ww. koncepcji przestrzeni w narodowych koncepcjach krajobrazu Europy Środkowej (ideologia *Blut-und-Boden*, poezja regionalna)

- dwie wycieczki tematyczne w obszarze czesko-saksońskim (Most, Duchcov, Teplice, Litoměřice itd.) po stronie czeskiej i Drezno, Miśnia, Pirna, zamek Weesenstein, barokowy ogród Großsedlitz itd. po stronie saksońskiej.

Ewaluacja i weryfikacja efektów uczenia się

Aktywny udział w seminariach i wycieczkach, interpretacja dzieła sztuki (obraz / pomnik / dzieło literackie) w ramach seminarium, a następnie jej pisemne ujęcie z uwzględnieniem pomysłów i impulsów innych uczestników.

Literatura

- CSÁKY, M. (2010): *Das Gedächtnis der Städte: kulturelle Verflechtungen – Wien und die urbanen Milieus in Zentraleuropa*. Wien / Köln / Weimar: Böhlau.
- DELOUCHE, F. (Hrsg.) (2012): *Das europäische Geschichtsbuch: Von den Anfängen bis ins 21. Jahrhundert*. Stuttgart: Klett-Cotta.
- FEICHTINGER, J. (ed.) / COHEN, G. B. (ed.) (2017): *Understanding Multiculturalism. The Habsburg Central European Experience*. New York, Oxford: Berghahn Books.
- KRAUSS, H. (2004): *Das Paradies. Eine kleine Kulturgeschichte*. München: C.H. Beck.
- VAN MARWYCK, M. (2010): *Gewalt und Anmut. Weiblicher Heroismus in der Literatur und Ästhetik um 1800*. Bielefeld: transcript.
- VIETTA, S. (2007): *Europäische Kulturgeschichte. Eine Einführung*. Paderborn: Wilhelm Fink.

„Gramatyka“ porównawcza jako część lingwistyki stosowanej

10 ECTS

Uczelnia odpowiedzialna

Instytut Filologii Germańskiej, Wydział Filologiczny
Uniwersytet Wrocławski

Opis kursu / Cele

Do treściowych aspektów zajęć należą mechanizmy / formy / możliwości porównań języków, analiza potencjalnych skutków porównania języka dla celów kompensacyjnych z perspektywy międzyjęzykowej, przykładowe przedstawienie zjawisk fonetyczno-fonologicznych i prozodycznych z perspektywy typologiczno-porównawczej oraz przykładowe przedstawienie zjawisk morfologiczno-syntaktycznych z perspektywy typologiczno-porównawczej.

Uzyskane kompetencje

Umiejętność eksцерpowania ekwiwalencji wynikających z porównania języków i ich efektywnego użycia w celu: optymalizacji umiejętności sporządzania tekstów w formie pisemnej dla odbiorców nie będących rodzimymi użytkownikami języka; optymalizacji umiejętności kształtowania fonetyczno-fonologicznego i prozodycznego tekstów w języku obcym w formie ustnej; rozwój potencjału percepcji tekstów w języku obcym, optymalizacja procesów translatorycznych.

Treści programowe

- fonetyczno-fonologiczne cechy tekstów mówionych z perspektywy porównawczej
- prozodyczne cechy tekstów mówionych z perspektywy porównawczej
- cechy morfologiczne i ich międzyjęzykowe ekwiwalencje
- teksty kompleksowe z perspektywy typologiczno-porównawczej

Ewaluacja i weryfikacja efektów uczenia się

Obowiązkowy aktywny udział w zajęciach, kolokwium końcowe obejmujące poszczególne tematy określone powyżej.

Literatura

- ENGEL, U. et al. (1999): Deutsch-polnische kontrastive Grammatik. Heidelberg: Julius Groos.
- LUSCHÜTZKY; H-CH: (2003/2005), Uvedení do typologie jazyků / Zarys typologii języków. Praha / Kraków.
- ŠTÍCHA, F. (2003): Česko-německá srovnávací gramatika. Praha: Argo.
- TWOREK, A. (2012): Einführung in die deutsch-polnische vergleichende Phonetik. Dresden / Wrocław: Neisse Verlag / Quaestio.

Historia językoznawstwa

10 ECTS

Odpowiedzialna uczelnia

Uniwersytet im. J. E. Purkyniego w Uściu nad Łabą

Opis kursu / Cele

Zajęcia stanowią przegląd najważniejszych etapów rozwoju językoznawstwa od jego początków do chwili obecnej. Na początku tytułem wprowadzenia uwaga skierowana zostanie na starożytność, średniowiecze i wczesny okres nowożytny. Celem zajęć jest z jednej strony danie impulsu do pogłębionego zajęcia się wybranymi zagadnieniami językoznawczymi, z drugiej zaś strony umożliwienie studiującym refleksji o podstawach językoznawstwa i wzajemnych zależnościach w podejściach metodologicznych w jego obrębie.

Uzyskane kompetencje

Doktoranci zdobędą wiedzę o najważniejszych etapach rozwoju językoznawstwa od jego początków do chwili obecnej. Są w stanie dokonać rozważań dotyczących podstaw językoznawstwa i wzajemnych zależności w podejściach metodologicznych w jego obrębie.

Treści programowe

- dialog Kratylos Platona
- gramatycy starożytni
- prekursorzy językoznawstwa w średniowieczu i wczesnym okresie nowożytnym
- gramatyka Port Royal
- Herder i Humboldt
- językoznawstwo historyczno-porównawcze
- Młodogramatycy
- Szkoła geneńska (de Saussure, Meillet)
- Szkoła praska (Trubetzkoy, Jakobson)
- typologia języków, hipoteza Sapira-Whorfa i model Weisgerbera
- gramatyka generatywna
- podział językoznawstwa od drugiej połowy XX wieku

Ewaluacja i weryfikacja efektów uczenia się

Aktywny udział w seminariach, przygotowanie pracy pisemnej jako podstawy do egzaminu ustnego.

Literatura

- ALLEN, K. (ed.) (2013): *Handbook of the History of Linguistics*. Oxford: Oxford University Press.
- ARENS, H. (1974): *Sprachwissenschaft. Der Gang ihrer Entwicklung von der Antike bis zur Gegenwart*. 2 Bde. Frankfurt: Fischer.
- AUROUX, S. et al. (Hrsg.) (2006): *Geschichte der Sprachwissenschaften. Ein internationales Handbuch zur Entwicklung der Sprachforschung von den Anfängen bis zur Gegenwart*. 3 Bde. Berlin / New York: Mouton de Gruyter.
- BREKLE, H. E. (1985): *Einführung in die Geschichte der Sprachwissenschaft*. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft.
- GARDT, A. (1999): *Geschichte der Sprachwissenschaft in Deutschland. Vom Mittelalter bis ins 20. Jahrhundert*. Berlin / New York: de Gruyter.
- HELBIG, Gerhard (2016): *Geschichte der neueren Sprachwissenschaft. Unter dem besonderen Aspekt der Grammatik-Theorie*. Berlin / Boston: de Gruyter.
- LAW, Vivien (2003): *The History of Linguistics in Europe. From Plato to 1600*. Cambridge: Cambridge University Press.
- WILDGEN, Wolfgang (2011): *Die Sprachwissenschaft des 20. Jahrhunderts*. Berlin / New York: de Gruyter.

Historia języków specjalistycznych

10 ECTS

Uczelnia odpowiedzialna

Uniwersytet Św. Cyryla i Metodego w Trnawie

Opis kursu / Cele

Celem kursu jest omówienie tematyki i rozwoju języków specjalistycznych w zakresie ogólnym w perspektywie historycznej. W centrum zainteresowania znajdują się właściwości szczególne i charakterystyczne wybranych języków specjalistycznych w przeszłości i współczesności, zwłaszcza w zakresie leksykologii, frazeologii i słowotwórstwa. W kontekście postępującej dywersyfikacji i stopniowego, ale i systematycznego przenikania słownictwa fachowego do codziennej komunikacji, aspekty związane z komunikacją fachową nabierają szczególnego znaczenia. Dlatego uwaga zostanie poświęcona również słownictwu fachowemu, które jest obecne w komunikacji codziennej. Proces przenikania słownictwa fachowego do komunikacji niefachowej, w którym zostaną uwzględnione aspekty kulturowo-historyczne i naukowe oraz związane z tym kwestie i problemy metodologiczne, zostanie zilustrowany wybranymi przykładami. Dzięki temu będzie możliwe połączenie wiedzy teoretycznej z codzienną praktyką językową i poszerzenie kompetencji w tym zakresie.

Uzyskane kompetencje

Uczestnicy seminarium uzyskają wiedzę ogólną w zakresie przeglądu języków specjalistycznych i ich rozwoju. W odniesieniu do wybranych języków zostaną szerzej omówione elementy charakterystyczne w zakresie leksyki, frazeologii i słowotwórstwa. W związku ze wzmożoną dywersyfikacją i przenikaniem elementów fachowych do codziennej komunikacji jest bowiem bardzo istotne, by przedmiotem badań naukowych uczynić komunikację specjalistyczną. Dlatego też bardzo ważne jest zdiagnozowanie, które środki językowe z zakresu języków fachowych są obecne w dzisiejszej komunikacji.

Treści programowe

- teorie i metody badań w zakresie komunikacji specjalistycznej
- rozwój niemieckich języków specjalistycznych, specyficzne języki specjalistyczne

- wzory słowotwórcze w językach specjalistycznych we współczesności i przeszłości
- frazeologia języków specjalistycznych
- historyczne znaczenie języków specjalistycznych
- znaczenie języków specjalistycznych w procesie powstawania dziedzin i dyscyplin nauki
- języki specjalistyczne a języki specyficzne
- konwergencje i dywergencje w perspektywie historycznej
- tendencje w zakresie dywersyfikacji spektrum języków specjalistycznych

Ewaluacja i weryfikacja efektów uczenia się

Aktywne uczestnictwo w seminarium, wykonywanie zadań, praca seminaryjna, egzamin ustny.

Literatura

- BARZ, I. (2008): *Fachtextsorten gestern und heute*. Festschrift für Ingrid Wiese. Frankfurt am Main: Lang.
- BAUMANN, K.-D. (2004): *Pluralität in der Fachsprachenforschung*. Tübingen: Narr.
- HABERMANN, M. (2001): *Deutsche Fachtexte der frühen Neuzeit: Naturkundlich-medizinische Wissensvermittlung im Spannungsfeld von Latein und Volkssprache*. Berlin / New York: de Gruyter.
- HOFFMANN, L. (1988/97): *Fachsprachen. Ein internationales Handbuch zur Fachsprachenforschung und Terminologiewissenschaft*. Berlin, New York: de Gruyter.
- KRAMER, U. (2011): *Spezielle Wortschätze und ihre Kodifizierung in deutschen Wörterbüchern: Tradition, Konstanz und Wandel*. Berlin, New York: de Gruyter.
- ROELCKE, T. (2005): *Fachsprachen*. Berlin: Erich Schmidt.

Intertekstualność i intermedialność

10 ECTS

Odpowiedzialna uczelnia

Uniwersytet im J. E. Purkyniego w Uście nad Łabą

Opis kursu / Cele

Głównym celem seminarium jest uzyskanie podstaw metodologicznych do pracy z zagadnieniami intertekstualnymi oraz do szczegółowej analizy mediów. Studiującym zapewniony zostanie zróżnicowany, zorientowany na problematykę wgląd w nowoczesne kierunki sztuki ze względu na różnorodność wypowiedzi artystycznej w zależności od medium. Za przykład służyć będą przeniesienia tekstu na film, adaptacje teatralne i inne sposoby inscenizacji. Uwaga skierowana zostanie przede wszystkim na intermedialny potencjał tekstów Franza Kafki i Jaroslava Haška, tzn. udramatyzowanie oraz niektóre ekranizacje czeskie, niemieckie, austriackie i amerykańskie.

Uzyskane kompetencje

Studiujący dysponują wiedzą o metodologicznych podstawach umożliwiających analizę literatury i mediów oraz potrafią zastosować je do konkretnych przykładów.

Treści programowe

- podstawy intertekstualności i analizy mediów
- „Proces” Franza Kafki: potencjał intermedialny powieści
- adaptacja Jana Grossmana (1966)
- ekranizacje: Orson Welles (1962); Steven Soderbergh (1991)
- „Die Abenteuer des braven / guten Soldaten Schwejk / Švejk (im Weltkrieg)“: tłumaczenie Grete Reiner (1926) kontra Antonín Brousek (2014)
- Szwejk w mediach (książka / ilustracje Josef Lada, film niemy, film fabularny, animacja lalkowa, teatr, song)
- Szwejk w kulturze (niemieckojęzycznej) (Brecht, Kutschera, Rühmann, Muliár)

Ewaluacja i weryfikacja efektów uczenia się

Aktywny udział w zajęciach, realizacja zadań cząstkowych odnoszących się do Kafki i Haška w zależności od określonego medium (książka, film, adaptacja, ilustracja).

Literatura

- ALBERSMEIER, F.-J. (Hrsg.) (2003): *Texte zur Theorie des Films*. Stuttgart: Reclam Philipp Jun.
- BOHNENKAMP, A. (Hrsg.) (2012): *Literaturverfilmungen*. Stuttgart: Reclam Philipp Jun.
- GROSSMAN, J. / HOLÝ, J. (ed.) / POKORNÁ, T. (Ed.) (1991): *Analýzy*, Praha: Československý spisovatel.
- HICKETHIER, K. (2012): *Film- und Fernsehanalyse*. Stuttgart / Weimar: J.B. Metzler.
- PREECE, J. (2002): *The Cambridge Companion to Kafka*. Cambridge: Cambridge University Press.
- ORR, J. / NICHOLSON, C. (ed.) (1992): *Cinema and Fiction. New Modes of Adapting, 1950-1990*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- SCHAMSCHULA, W. (ed.) (1989): *Jaroslav Hašek 1883-1983. Proceedings of the International Hašek-Symposium, June 24-27, Frankfurt am Main / Bern / New York / Paris: Peter Lang*.

Język mediów

10 ECTS

Odpowiedzialna uczelnia

Uniwersytet im. J. E. Purkyniego w Uście nad Łabą

Opis kursu / Cele

Celem zajęć jest pogłębienie wiedzy studiujących w zakresie środków masowego przekazu (w szczególności mediów drukowanych i on-line). Specjalna uwaga poświęcona zostanie „hipertekstowi” w mediach on-line i związkowi tekstu z obrazem. Przybliżone zostaną różnice pomiędzy językiem w mediach poważnych a mediach bulwarowych oraz nowe tendencje, jak np. mieszanie typów tekstów. Przeprowadzone zostaną pojedyncze analizy wybranych typów tekstów publicystycznych w odniesieniu do ich językowo-stylistycznej realizacji (np. metaforyka i idiomatyka).

Uzyskane kompetencje

Studiujący zdobywają nową wiedzę o tendencjach rozwojowych współczesnych mediów (i ich języka) i mogą zastosować je przy analizie konkretnych przykładów tekstów publicystycznych.

Treści programowe

- podział środków masowego przekazu
- poważne media i tendencje bulwarowe do inforozrywki (infotainment) i „bulwaryzacji“
- media on-line i „hipertekst“
- związki tekstu z obrazem
- typy tekstów i ich mieszanie
- metaforyka i idiomatyka w publicystycznych typach tekstu
- analiza wybranych tekstów publicystycznych (Der Spiegel, Focus, FAZ, Die Zeit, SZ, Bildzeitung)

Ewaluacja i weryfikacja efektów uczenia się

Aktywny udział w seminariach, realizacja zadań częściowych dotyczących analiz tekstów publicystycznych wybranych ze środków masowego przekazu drukowanych i on-line.

Literatura

- BURGER, H. / LUGINBÜHL, M. (2014): *Mediensprache. Eine Einführung in Sprache und Kommunikationsformen der Massenmedien*. 4., neu bearbeitete und erweiterte Auflage. Berlin / Boston: de Gruyter.
- FIX, U. / WELLMANN, H. (Hrsg.) (2000): *Bild im Text – Text im Bild*. Heidelberg: Universitätsverlag Winter.
- LEONARDT, J.-F. / LUDWIG, H.-W. / SCHWARZE, D. / STRAßNER, E. (Hrsg.) (2001) *Medienwissenschaft. Ein Handbuch zur Entwicklung der Medien und Kommunikationsformen*. (HSK-Bände 15/1-3). Berlin / New York: Walter de Gruyter.
- SCHMITZ, U. (2004): *Sprache in modernen Medien. Einführung in Tatsachen, Theorien, Themen und Thesen*. Berlin: Erich Schmidt.

Język w dyskursie politycznym

10 ECTS

Uczelnia odpowiedzialna

Uniwersytet Św. Cyryla i Metodego w Trnawie

Opis kursu / Cele

Język odgrywa centralną rolę w prawie wszystkich obszarach polityki. Celem seminarium jest przegląd obszarów użycia języka polityki oraz przedstawienie aktualnego stanu badań w tym zakresie.

Postawą rozważań jest definicja tego, czym jest działanie polityczne i w jaki sposób jest realizowane przy pomocy języka. Przedstawione zostaną ponadto metody analiz politolingwistycznych. Szczególna uwaga zostanie poświęcona poziomowi leksykalnemu, gatunkom tekstu oraz kwestiom dyskursu. Celem będzie pokazanie na przykładach sposobów wykorzystania omówionych metod badawczych. Omówione zostaną również praktyczne aspekty tworzenia reprezentatywnych korpusów tekstów politycznych.

Uzyskane kompetencje

Uczestnicy posiadają umiejętność postrzegania obszarów użycia języka w dyskursie politycznym oraz wskazywania strategii użycia języka do celów politycznych. Na bazie konkretnych historycznych i współczesnych przykładów będą w stanie wskazywać funkcje języka w kontekście kształtowania opinii, manipulacji i budowania tożsamości.

Treści programowe

- podstawy używania języka w polityce i politycznego używania języka
- funkcje używania języka w polityce i politycznego używania języka
- metody używania języka
- środki językowe w reklamie politycznej
- manipulacja językowa w służbie systemów i ideologii totalitarnych
- rytuały językowe współczesności
- analiza występowania politycznych z perspektywy leksykalnej, frazeologia, stylistyka, strategie argumentacji, retoryka
- dziennikarstwo polityczne i jego właściwości

Ewaluacja i weryfikacja efektów uczenia się

Aktywny udział w seminarium, wykonywanie zadań, praca seminaryjna, egzamin ustny.

Literatura

- GIRNTH, H. (Hrsg.) (2006): Strategien politischer Kommunikation. Berlin: Erich Schmidt.
- JARREN, O / DONGES, P. (2006). Politische Kommunikation in der Mediengesellschaft. Eine Einführung. Band 1: Verständnis, Rahmen und Strukturen. Wiesbaden: Westdeutscher Verlag.
- KILIAN, J. (Hrsg.) (2005): Sprache und Politik. Mannheim: Dudenverlag.
- KUHNERT, S. (2007): Wortkampf nach dem Wahlkampf. Politische Argumentation im Fernsehen. Saarbrücken: VDM.
- SCHITT, D. (Hrsg.) (1993): Doktrin und Sprache in der ehemaligen DDR bis 1989. Frankfurt am Main: Peter Lang.
- SCHUPPENER, G. (Hrsg.) (2008): Sprache des Rechtsextremismus. Leipzig: Hamouda.
- WODAK, R. (2008): Handbook of communication in the public sphere. Frankfurt am Main: Mouton de Gruyter.

Koncepcje kulturoznawcze w germanistyce

10 ECTS

Uczelnia odpowiedzialna

Uniwersytet Św. Cyryla i Metodego w Trnawie

Opis kursu / Cele

Kurs prezentuje wgląd w obszar aktualnych badań z zakresu kulturoznawstwa. Przedmiotem dyskusji będą koncepcje metodologiczne, ich przedmiot, wady i zalety. W zakresie tematycznym omówione zostaną kwestie dot. języka i kultury, symboliki kulturowej, różne koncepcje związane z postrzeganiem tożsamości i jej związkami z kategorią narodu i ciała. Ponadto omówione zostaną teorie działania, teorie postrzegania, intertekstualność, analizy w zakresie różnic płciowych, teorie pamięci i tożsamości, koncepcje medialności i intermedialności oraz koncepcje czasu i przestrzeni. W centrum pracy seminaryjnej znajdują się możliwości analiz transdyscyplinarnych oraz ich praktycznego zastosowania na potrzeby projektów badawczych doktorantów.

Uzyskane kompetencje

Uczestnicy otrzymają przegląd teorii kulturoznawczych w XX w. oraz wiedzę na temat możliwości ich zastosowania w ramach badań filologicznych i interdyscyplinarnych. Uczestnicy pozyskają umiejętność refleksji w zakresie własnych badań naukowych, również w perspektywie kulturoznawczej.

Treści programowe

- filozofia kultury i kulturoznawstwa
- język a kultura, kultura jako tekst
- znaki, symbole i ich charakter antropologiczny, teorie działania symbolicznego
- język a dyskursy społeczno-kulturowe i konwencje (polityka, religia, prawo, gospodarka, nauka)
- medialne formy języka, język pisany, mówiony; autorstwo, tekst, obraz
- media digitalne i archiwa językowe
- językowe inscenizacje ciała – dyskurs związany z cielesnością, obraz człowieka w języku, kultura, alegorie

- język i kultura w przestrzeni i czasie, „spatial turn“ – przełom topologiczny w filologii, centrum i peryferia, kulturowe postrzeganie czasu
- kulturoznawcze teorie pamięci – język i świadomość kulturowa, pamięć kulturowa, kanon i kultura
- tożsamość zbiorowa i kulturowa, naród, kultura
- polityka a tożsamość kulturowa
- kompetencja interkulturowa, intertekstualność, interkulturowość

Ewaluacja i weryfikacja efektów uczenia się

Aktywny udział w seminarium, wykonywanie zadań, praca seminaryjna, egzamin ustny.

Literatura

- ASSMAN, A. (2011): Einführung in die Kulturwissenschaft. Grundbegriffe, Themen, Fragestellungen, Berlin: Erich Schmidt.
- BACHMANN-MEDICK, D. (2009): Cultural Turns. Neuorientierungen in den Kulturwissenschaften. Reinbek: Rowohlt.
- BORGARDS, R. (2010): Texte zur Kulturtheorie und Kulturwissenschaft. Stuttgart: Reclam.
- FAUSER, M. (2003): Einführung in die Kulturwissenschaft. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft.
- HANSEN, K. P. (2011): Kultur und Kulturwissenschaft. Stuttgart: UTB.
- KUSSE, H. (2012): Kulturwissenschaftliche Linguistik. Stuttgart: UTB.

Kontakty językowe

10 ECTS

Uczelnia odpowiedzialna

Uniwersytet Św. Cyryla i Metodego w Trnawie

Opis kursu / Cele

W ramach seminarium zostaną przedstawione podstawy badań w zakresie kontaktów językowych i ich efektów. Omówione zostanie krótko tło polityczno-historyczne. Głównym przedmiotem seminarium będą regionalne kontakty językowe w Europie Środkowej i Wschodniej, czego pokłosiem są zapożyczenia z języka niemieckiego w języku polskim, czeskim, słowackim, rosyjskim i in. oraz ze wskazanych języków do języka niemieckiego. Zaprezentowane zostaną również historyczne i współcześnie występujące formy mieszane, jak np. warianty językowe imigrantów w Niemczech oraz procesy i warunki powstawania takich języków jak Pidgin czy język kreolski, z uwzględnieniem językowych cech specyficznych.

Uzyskane kompetencje

Uczestnicy posiadają wiedzę w zakresie metod badawczych i prowadzenia analiz w obszarze kontaktów językowych oraz umiejętność zastosowania ich w praktyce. Ponadto poznają formy kontaktów językowych i sposoby interpretacji ich skutków i będą w stanie zrozumieć kwestie prestiżu i gramatyzacji w kontekście kontaktów językowych.

Treści programowe

- badania w zakresie kontaktów językowych jako dyscyplina językoznawcza
- metody badawcze w zakresie badań kontaktów językowych
- psycholingwistyczne skutki kontaktów językowych
- socjolingwistyczne skutki kontaktów językowych
- wpływ kontaktów językowych na systemy i podsystemy języka – fonologia, morfologia, składnia, leksyka, stylistyka
- code-switching i transfer
- prestiż i kontakty językowe
- procesy gramatyzacji

Ewaluacja i weryfikacja efektów uczenia się

Aktywny udział w seminarium, wykonywanie zadań, praca seminaryjna, egzamin ustny.

Literatura

- GOEBL, H. et al. (1996-1997): Kontaktlinguistik. Ein Handbuch internationaler Forschung. Berlin: de Gruyter.
- HEINE, B. / KUTEVA, T. (2005): Language Contact and Grammatical Change. Cambridge: University Press.
- LIPAVIC OŠTIR, A. / KOLETNIK, M. (2012): Substantivartikel im Slowenischen: Varianten, Verwendung und Entstehung. Jezikoslovlje vol. 13, br. 3, S. 757-783.
- LIPAVIC OŠTIR, A. (2011): Grammaticalization and language contact between German and Slovene. In: Nomachi M. (Ed.): Grammaticalization in Slavic Languages. Sapporo: Hokkaido University; S. 27-48.
- RIEHL, C. (2004): Sprachkontaktforschung. Eine Einführung. Tübingen: Gunter Narr.
- THOMASON, S. G. (2001): Language Contact: An Introduction. Edinburgh: University Press.

Lingwistyka korpusowa

10 ECTS-Punkte

Uczelnia odpowiedzialna

Uniwersytet Św. Cyryla i Metodego w Trnawie

Opis kursu / Cele

Przedmiotem seminarium jest wypracowanie naukowej metody do przeprowadzenia ilościowej i jakościowej analizy korpusów. W ramach kursu zostaną omówione procesy interpretacji lingwistycznej na poziomie leksykalnym. Takie założenia w zakresie metodologii umożliwi generalizację i refleksję nad wybranymi zjawiskami językowymi na poziomie teorii naukowych oraz włączenie tych elementów do dyskursu teoretycznego.

Uzyskane kompetencje

Uczestnicy zajęć pozyskają wiedzę w zakresie najnowszych metod badawczych lingwistyki korpusowej. Dzięki temu będą mogli przeprowadzać analizy zjawisk językowych na poziomie gramatycznym i leksykalnym. W ramach seminarium zostaną przedstawione możliwości analizy zjawisk językowych przy pomocy metod ilościowych, ich ocena oraz interpretacja w punktu widzenia lingwistyki. Na tej podstawie uczestnicy będą w stanie weryfikować hipotezy badawcze w świetle obszernego materiału badawczego.

Treści programowe

- lingwistyka korpusowa, przedmiot(y) badań
- rozwój i aktualny stan badań lingwistyki korpusowej
- budowanie korpusów badawczych
- źródła cyfrowe a korpusy, metody badawcze lingwistyki korpusowej
- język formalny w korpusach lingwistycznych
- analiza zjawisk lingwistycznych przy pomocy lingwistyki korpusowej
- analiza korpusowa a morfologia / składnia
- analiza korpusowa a leksykologia / leksykografia
- korpusy równoległe

Ewaluacja i weryfikacja efektów uczenia się

Aktywny udział w zajęciach, zadania do wykonania, przeprowadzenie własnej analizy korpusowej wybranych połączeń wyrazowych.

Literatura

BUBENHOFER, N. (2009): Sprachgebrauchsmuster. Korpuslinguistik als Methode der Diskurs- und Kulturanalyse. Berlin, New York: de Gruyter.

BUBENHOFER, N.: „Einführung in die Korpuslinguistik: Praktische Grundlagen und Werkzeuge“ <http://www.bubenhofer.com/korpuslinguistik/>

LEMNITZER, L. / ZINSMEISTER, H. (2010): Korpuslinguistik. Eine Einführung. Tübingen: Narr.

Liryka i hermetyka

10 ECTS

Odpowiedzialna uczelnia

Uniwersytet im. J. E. Purkyniego w Uściu nad Łabą

Opis kursu / Cele

Wiersz hermetyczny może być postrzegany jako przypadek graniczny hermeneutyki literatury, ponieważ jego obcość, tworzona przez zastosowanie estetyki niezrozumiałości, powinna utrzymywać się w specyficzny sposób. Jak znaleźć jednak dojście do takich wytworów języka? Zajęcia naświetlają historyczne przesłanki oraz teorie hermetycznego sposobu wyrażania się i wskazują, jak mogą być one owocnie wykorzystane w konkretnym spotkaniu z tekstami hermetycznymi różnego pochodzenia.

Uzyskane kompetencje

Studiujący orientują się poszczególnych teoriach dotyczących wiersza hermetycznego, potrafią rozpoznać jego typowe cechy oraz wykorzystać tę wiedzę ze względu na powiązania historyczne oraz kamienie milowe historii literatury niemieckojęzycznej. Potrafią właściwie zinterpretować wybrane teksty w szczególności literatury po roku 1945 i krytycznie przeanalizować ich dotychczasową recepcję.

Treści programowe

- objaśnienie pojęć (hermetyzm, hermetyka, wiersz absolutny)
- formy wstępne hermetyki, filozoficzne punkty wyjściowe
- hermetyka w estetyce modernizmu
- wiersze hermetyczne po 1945 roku
- powiązania historyczne
- lata pięćdziesiąte
- lata sześćdziesiąte
- hermetyka dzisiaj

Ewaluacja i weryfikacja efektów uczenia się

Aktywny udział w zajęciach, przygotowanie i wygłoszenie referatu, który będzie zawierał interpretacyjny dostęp do wybranego tekstu.

Literatura

- ADORNO, Th. W. (2002): *Ästhetische Theorie*. Frankfurt am Main: Suhrkamp.
- BOELDERL, A. R. (1997): *Literarische Hermetik. Die Ethik zwischen Hermeneutik, Psychoanalyse und Dekonstruktion*. Düsseldorf, Bonn: Parerga.
- DISCHNER, G. (1982): *Über die Unverständlichkeit. Aufsätze zur neuen Dichtung*. Hildesheim: Gerstenberg Verlag.
- FRIEDRICH, H. (2006): *Die Struktur der modernen Lyrik*. Reinbek bei Hamburg: Rowohlt.
- HOYER, J. M. (2014): *“The Space of Words“*. Exile and Diaspora in the Works of Nelly Sachs. Rochester, New York: Camden House.
- KAMINSKI, N. / DRÜGH, H. J. / HERMANN, M. (2002) (Hrsg.): *Hermetik. Literarische Figurationen zwischen Babylon und Cyberspace*. Tübingen: Max Niemeyer.
- SPARR, Th. (1989): *Hermetik als ästhetische Kategorie*. In: ders.: *Celans Poetik des hermetischen Gedichts*. Heidelberg: Universitätsverlag Winter GmbH; S. 11-58.
- SZONDI, P. (1996): *Durch die Enge geführt. Versuch über die Verständlichkeit des modernen Gedichts*. In: ders.: *Schriften II*, Frankfurt am Main: Suhrkamp; S. 345-398.
- WALDSCHMIDT, Ch. (2011): *„Dunkles zu sagen“: Deutschsprachige hermetische Lyrik im 20. Jahrhundert*. Heidelberg: Universitätsverlag Winter.

Literatura i polityka

10 ECTS

Odpowiedzialna uczelnia

Uniwersytet im. J. E. Purkyniego w Uście nad Łabą

Opis kursu / Cele

Na zajęciach zostanie poddany analizie wzajemny stosunek między literaturą a polityką w XIX i XX wieku na podstawie wybranych dzieł literatury niemieckojęzycznej. Literatura stawała się często nośnikiem przesłań politycznych myślących politycznie pisarek i pisarzy, jednocześnie mogła być nadużywana przez pozostających u władzy dla celów propagowania panującej ideologii. Pomiedzy tymi dwoma biegunami zostaną przeanalizowane dzieła literackie oraz przybliżone zagadnienia estetyki. Czy dzieło zawierające treści polityczne może posiadać jakość estetyczną? Lub wręcz odwrotnie, czy zaangażowanie polityczne może przyczynić się do powstania oryginalnej estetyki? Seminarium będzie prowadzone w formie kolokwium, wybór autorów i dzieł może być dopasowany do projektu badawczego doktorantów.

Uzyskane kompetencje

Uczestnicy zdobędą podstawy naukowe umożliwiające przemyślenie funkcji w różnych dyskursach politycznych. Są w stanie je zastosować i są świadomi interdyscyplinarnego powiązania literatury i tematów politycznych.

Treści programowe

- satyra polityczna w okresie przed rewolucją marcową [Vormärz] (Heine)
- Rzesza i lojalność w stosunku do cesarza w literaturze (Grillparzer)
- antysemityzm w literaturze (Mauthner)
- założenie państwa w literaturze 1871 (Fontane)
- krytyka społeczna w czasie epoki wilhelmińskiej (H. Mann)
- powieść obszarów nadgranicznych (Watzlik)
- pacyfizm (Remarque)
- literatura antyfaszystowska (K. Mann)
- twórczość literacka pod znakiem swastyki (Johst)
- literatura o wypędzeniu / wysiedleniu (Jirgl)

- Szoa w literaturze (Becker)
- subwersja w czasie totalitaryzmu komunistycznego (Kunert)

Ewaluacja i weryfikacja efektów uczenia się

Przygotowany samodzielnie referat na temat dzieła zaangażowanego politycznie, który zostanie przedstawiony do dyskusji. Aktywny udział w dyskusji.

Literatura

- ADORNO, Th. W. (1994): *Noten zur Literatur*. Frankfurt am Main: Suhrkamp.
- BECHER, P. / FÜRST-FIALA, I, (Hrsg.) (2005): *Literatur unter dem Hakenkreuz. Böhmen und Mähren 1938-1945*. Praha: Vitalis.
- BOURDIEU, P. (1992): *Rede und Antwort*. Frankfurt am Main: Suhrkamp.
- ERNST, T. (2015): *Literatur als Subversion. Politisches Schreiben in der Gegenwart*. Bielefeld: transcript.
- GADINGER, F. / JARZEBSKI, S. / YILDIZ, T. (Hrsg.) (2014): *Politische Narrative. Konzepte – Analysen – Forschungspraxis*. Wiesbaden: Springer.
- HUNTEMANN, W. / KLENTAK-ZABLOCKA, M. / LAMPART, F. / SCHMIDT, T. (Hrsg.) (2003): *Engagierte Literatur in Wendezeiten*. Würzburg: Königshausen & Neumann.
- LAMPING, D. (2008): *Wir leben in einer politischen Welt. Lyrik und Politik seit 1945*. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht.
- SARTRE, J. P. (1981): *Was ist Literatur?* Frankfurt am Main: Rohwolt.
- SMYČKA, V. (2019): *Das Gedächtnis der Vertreibung*. Bielefeld: transcript.
- URVÁLEK, A. (2015): *Vyměňování Německa. Promluvy o podstatě německví*. Brno: Host.
- ZELGER, S. / KRAMMER, St. (Hrsg.) (2015): *Literatur und Politik im Unterricht*, Schwalbach a.T.: Wochenschau Verlag.

Literatura inter- i transkulturowa

10 ECTS

Opowiedzialna uczelnia

Uniwersytet im. J. E. Purkyniego w Uście nad Łabą

Opis kursu / Cele

Na podstawie interkulturowego i transkulturowego dyskursu w literaturoznawstwie w ostatnich dziesięcioleciach przeprowadzone zostanie teoretyczne rozgraniczenie pojęć literaturoznawczych (literatura migrantów, literatura migracyjna, literatura interkulturowa i transkulturowa) oraz przedyskutowane znaczenie koncepcji interkulturowości w odniesieniu do hybrydowości, liminalności, wielogłosowości (lub dialogowości), tłumaczenia jako pośrednictwa kulturowego. Ponadto zwrócona zostanie uwaga na tzw. Eastern Turn w niemieckojęzycznej literaturze współczesnej oraz ustalona na konkretnych przykładach tekstów efektywność paradygmatów teoretycznych.

Uzyskane kompetencje

Studiujący orientują się w rozwoju pojęć oraz w koncepcjach interkulturowości lub transkulturowości, potrafią zastosować paradygmaty teoretyczne do konkretnych tekstów literackich oraz dokonać analizy tych tekstów z punktu widzenia interkulturowości oraz na płaszczyźnie treściowej i formalnej.

Treści programowe

- koncepcja(e) interkulturowości I (Wierlacher)
- koncepcja transkulturowości (Welsch)
- paradygmaty postkolonialne (H. Bhabha)
- zmiany zachodzące w pojęciach: literatura migrantów, literatura migracyjna, literatura interkulturowa
- koncepcje interkulturowości: hybrydowość, liminalność, wielogłosowość (topografia głosów – Chiellino, dialogowość – Amodeo)
- kultura jako tłumaczenie
- podstawy i granice literaturoznawstwa interkulturowego
- tzw. Eastern Turn w latach dziewięćdziesiątych

Ewaluacja i weryfikacja efektów uczenia się

Aktywny udział w zajęciach, przygotowanie i wygłoszenie referatu do jednego z tekstów teoretycznych lub zastosowanie paradygmatu interkulturowego do wybranego tekstu literackiego.

Literatura

- BLUM-BARTH, N. (2016): Transkulturalität, Hybridität, Mehrsprachigkeit. Von der Vision zur Revision einiger Forschungstrends. *German as a foreign language*, 113–130. Online: <http://www.gfl-journal.de/1-2016/blum-barth.pdf> [dostęp: 2019-12-13].
- CHIELLINO, C. (2000) (Hrsg.): *Interkulturelle Literatur in Deutschland. Ein Handbuch*. Stuttgart: Metzler.
- FELISZEWSKI, Z. / BLIDY, M. (2019) (Hrsg.): *Fremdheit – Andersheit – Vielheit. Studien zur deutschsprachigen Literatur und Kultur*. Berlin et. al.: Peter Lang
- GLESENER, J. E. / ROELENS, N. / SIEBURG, H. (2017) (Hrsg.): *Das Paradigma der Interkulturalität. Themen und Positionen in europäischen Literaturwissenschaften*. Bielefeld: transcript Verlag.
- HAINES, B. (2008): The Eastern Turn in Contemporary German, Swiss and Austrian Literature. *Debatte*. 16 (2), 135–149.
- HOFMANN, M. / PATRUT, I.-K. (2015): *Einführung in die interkulturelle Literatur*. Darmstadt: WGB.
- LESKOVEC, A. (2011): *Einführung in die interkulturellen Literaturwissenschaften*. Darmstadt: WGB.
- MECKLENBURG, N. (2009): *Das Mädchen aus der Fremde. Germanistik als interkulturelle Literaturwissenschaft*. München: Iudicium.
- WIERLACHER, A. / BOGNER, A. (2003) (Hrsg.): *Handbuch interkulturelle Germanistik*. Stuttgart: Metzler.
- WELSCH, W. (2009): Was ist eigentlich Transkulturalität? In: Darowska, L./ Lüttenberg, Th. / Machold, C. (Hrsg.): *Hochschule als transkultureller Raum? Kultur, Bildung und Differenz in der Universität*. Bielefeld: transcript, S. 39-66.

Literatura zaangażowana i autorzy zaangażowani w Europie XXI wieku

10 ECTS

Uczelnia odpowiedzialna

Uniwersytet im. J. E. Purkyniego w Uściu nad Łabą

Opis kursu / Cele

Tematy polityczne znajdują się w centrum zainteresowań wielu europejskich współczesnych pisarzy i pisarek. Rozwijające się społeczeństwa i związane z tym nowe trendy stają się tematem tekstów literackich. W ramach seminarium omówione zostaną tematy polityczne będące przedmiotem współczesnej powieści i dramatu. Celem będzie wskazanie na elementy krytyki społecznej i usytuowanie ich w kontekstach pozaliterackich.

Uzyskane kompetencje

Uczestnicy seminarium poszerzą swoją wiedzę na temat literatury zaangażowanej w Europie. Forma seminarium przyczyni się do rozwoju i pogłębienia kompetencji językowych uczestników. Ponadto zostaną oni zapoznani ze znaczącą liczbą tekstów literackich poświęconych wskazanej tematyce.

Treści programowe

- literatura zaangażowana
- tekst polityczny
- dziennikarstwo śledcze
- literatura z elementami krytyki społecznej (powieść, dramat, teatr)
- literatura współczesna, literatura polska, literatura niemieckojęzyczna
- literatura rosyjska, ukraińska, czeska

Ewaluacja i weryfikacja efektów uczenia się

Referat, współpraca w ramach seminarium, pisemna praca domowa.

Literatura

GANSEL, C. / NELL, W. (2016): Vom kritischen Denker zur Medienprominenz. Zur Rolle von Intellektuellen in Literatur und Gesellschaft vor und nach 1989. Bielefeld: transcript.

- HEIDEMANN, G. / JABŁKOWSKA, J. / TOMASI-KAPRAL, E. (Hrsg.) (2019): Engagement. Literarische Potentiale nach den Wenden. Band 2. Berlin: Peter Lang.
- WOLTING, M. / JAROSZ-SIENKIEWICZ, E. (2019): Zaangażowanie. Re-prezentacje polityczności w literaturze niemieckiego obszaru kulturowego. Kraków: Universitas.
- WOLTING, M. (Hrsg.) (2019): Neues historisches Erzählen. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht.

Literatura żydowska w języku niemieckim?

10 ECTS

Odpowiedzialna uczelnia

Uniwersytet im. J. E. Purkyniego w Uściu nad Łabą

Opis przedmiotu/ Cele

Celem zajęć jest omówienie wybranych dzieł autorów i autorek pochodzenia żydowskiego posługujących się językiem niemieckim i zajmujących się problematyką żydowską, z uwzględnieniem następujących pytań: Jak była definiowana żydowskość w ich dziełach? Jakie koncepcje żydostwa tworzyli na przyszłość? Jaka była recepcja ich dzieł w społeczeństwie w większości nieżydowskim? Pytania te zostaną przedyskutowane na podstawie wybranych dzieł z XIX i XX wieku przy jednoczesnym skupieniu się na czasie przemian od żydowskiej emancypacji ok. roku 1848 aż po Szoa. Seminarium ma formę kolokwium.

Uzyskane kompetencje

Uczestnicy potrafią rozważyć funkcję literatury w kulturze niemiecko-żydowskiej. Są w stanie przeanalizować w dyskusji niemieckojęzyczną literaturę z uwzględnieniem koncepcji życia żydowskiego w XIX i XX wieku.

Treści programowe

- Moses Mendelssohn (O pytaniu: Co oznacza oświecać?)
- Historie z getta (Kompert)
- Jako Żyd w Niemczech (Heine)
- Żydówka i kobieta (R. v. Varnhagen)
- Żydzi w Rzeszy (Mauthner)
- Państwo żydowskie (Herzl)
- Wędrowni Żydzi (Roth)
- Podróż do Polski (Döblin)
- Żydówki (Brod)
- Sprawozdanie dla akademii (Kafka)
- Miasto bez Żydów (Bettauer)
- Opowiadania chasydów (Buber)

Ewaluacja i weryfikacja efektów uczenia się

Aktywny udział w dyskusji, przygotowany samodzielnie referat o dziele zaangażowanym politycznie, który zostanie poddany dyskusji.

Literatura

- BOGDAL, K.-M. / HOLZ, K. / LORENZ, M. N. (Hrsg.) (2007): *Literarischer Antisemitismus nach Auschwitz*. Stuttgart: J. B. Metzler.
- ERNST, P. / KÜHR, G. / LAMPRECHT, G. (Hrsg.) (2017): *Schtetl, Stadt, Staat. Raum und Identität in deutschsprachig-jüdischer Erzählliteratur des 19. und frühen 20. Jahrhunderts*. Wien / Köln / Weimar: Böhlau.
- HEUER, R. (2017): *Deutsch-jüdische Literatur-Geschichte im 19. und 20. Jahrhundert*. Berlin: Hentrich und Hentrich Verlag.
- KILCHER, A. B. (2000): *Jüdische Autorinnen und Autoren deutscher Sprache von der Aufklärung bis zur Gegenwart*. Stuttgart: J. B. Metzler.
- KILCHER, A. B. (2006): *Deutsch-jüdische Literatur. 120 Porträts*. Stuttgart: J. B. Metzler.
- SCHÜTZ, H. J. (1992): *Juden in der deutschen Literatur: Eine deutsch-jüdische Literaturgeschichte im Überblick*. München: Piper Verlag.

Nowe teorie i paradygmaty badawcze w badaniach pragma- i socjolingwistycznych

10 ECTS

Odpowiedzialna uczelnia

Instytut Filologii Germańskiej, Wydział Filologiczny,
Uniwersytet Wrocławski

Opis kursu / Cele

Intensywnie rozwijająca się od drugiej połowy XX w. Subdyscyplina językoznawstwa – pragmalingwistyka – wydaje się w obecnych czasach być wszechobecna w badaniach językoznawczych. Nowoczesne technologie i ich udział w komunikacji językowej oraz nowoczesne oblicza języka umożliwiają odkrywanie coraz to nowszych aspektów pragma- i socjolingwistycznych. Tematyka kursu oscyluje wokół nowoczesnych teorii w aktualnych badaniach pragma- i socjolingwistycznych. Podstawę rozważań będą stanowić początki badań we wskazanych zakresach i wskazane kierunki badawcze. Szczególna uwaga zostanie poświęcona kwestiom metodologicznym, w tym metodom badawczym, które zostaną omówione w oparciu o konkretne przykłady analiz badawczych. Celem jest wyposażenie uczestników seminarium w kompleksową wiedzę na temat metodyki analiz pragma- i socjolingwistycznych oraz wskazanie na możliwe perspektywy badawcze.

Uzyskane kompetencje

Po zakończeniu kursu uczestnicy powinni dysponować fachową wiedzą z zakresu pragma- i socjolingwistyki. Ponadto powinni zostać zapoznani z aktualną literaturą przedmiotu, co pozwoli na podejmowanie badań we wskazanym zakresie. Uczestnicy zostaną zapoznani z metodami analiz językoznawczych pragma- i socjolingwistyki, dzięki czemu poszerzą swoje kompetencje badawcze i analityczne. Przedstawione zostanie również instrumentarium badawcze w zakresie wyboru, zebrania i opracowania korpusu badawczego. Udział w seminarium przyczyni się również do zwiększenia kompetencji w zakresie pisarstwa naukowego. Uczestnicy nauczą się pracować w zespole i zarządzać własnym czasem.

Treści programowe

- pragma- i socjolingwistyka jako dyscypliny – przegląd historyczny
- przedmiot analiz pragma- i socjolingwistycznych
- podstawowe pojęcia analiz pragma- i socjolingwistycznych
- aktualne teorie pragma- i socjolingwistyczne
- metodologia badań pragma- i socjolingwistycznych
- modele analizy

Ewaluacja i weryfikacja efektów uczenia się

Regularne uczestnictwo w zajęciach, przygotowanie prezentacji na jeden z tematów, pisemne opracowanie wybranego zagadnienia (ok. 8 stron).

Literatura

- AUSTIN, J. (1979): Zur Theorie der Sprechakte. Deutsche Bearbeitung von Eike von Savigny. 2. Aufl. Stuttgart: Reclam.
- DE BEAUGRANDE, R. / DRESSLER, W., U. (1981): Einführung in die Textlinguistik. Tübingen: Niemeyer.
- BRINKER, K. (2001): Linguistische Textanalyse. Berlin: Erich Schmidt.
- BRINKER, K. u.a. (2001): Linguistische Gesprächsanalyse. Berlin: Erich Schmidt.
- BUTLER, J. (2006): Hass spricht. Zur Politik des Performativen. Frankfurt am Main: Suhrkamp.
- ERNST, P. (2002): Pragmalinguistik. Berlin, New York: Walter de Gruyter.
- FOUCAULT, M. (2005): Analytik der Macht. Berlin: Suhrkamp.
- HERRMANN, S. / KUCH, H. (Hrsg.) (2010): Philosophien sprachlicher Gewalt. 21 Grundpositionen von Platon bis Butler. Weilerswist: Velbrück.
- HERRMANN, S. / KRÄMER, S. / KUCH, H. (Hrsg.) (2007): Verletzende Worte. Zur Grammatik sprachlicher Missachtung. Bielefeld: transcript.
- HORNSCHIEDT, A. / ACKE, H. (2010): Schimpfwörter – Beschimpfungen – Pejorisierungen: Wie in Sprache Macht und Identitäten verhandelt werden. Frankfurt am Main: Brandes & Apsel.
- LEVINSON, S., C. (2010): Pragmatyka. Warszawa: PWN.
- LUGINBÜHL, M. (1999): Gewalt im Gespräch. Verbale Gewalt in politischen Fernsehdiskussionen am Beispiel der „Arena“. Bern et. al.: Peter Lang.

Od pomysłu do artykułu naukowego, czyli jak można zarządzać nauką

10 ECTS

Uczelnia odpowiedzialna

Instytut Filologii Germańskiej, Wydział Filologiczny
Uniwersytet Wrocławski

Opis kursu / Cele

Uczestnicy kursu zostaną wyposażeni w wiedzę dot. przygotowywania i pracy związanej z przygotowywaniem artykułów naukowych do publikacji. Na początku kursu uczestnicy przedstawia swój pomysł na artykuł naukowy, który zostanie przedyskutowany na forum i omówiony w świetle literatury fachowej. Omówione zostaną również dezyderaty badawcze w zakresie tematów badawczych uczestników seminarium. Kolejny etap to omówienie form publikacji naukowych i dostosowanie formy do wybranego zadania badawczego. Szczególnie ważny etap to kwerenda biblioteczna i stworzenie wykazu literatury przedmiotu – uczestnicy seminarium zostaną wyposażeni w tym zakresie w bogate instrumentarium. Drugą część kursu zostanie poświęcona praktycznemu wykorzystaniu uzyskanej wiedzy – pisanie własnego artykułu naukowego z wykorzystaniem wiedzy z zakresu cytowania, definiowania, analizowania, wyciągania wniosków, korygowania. Na koniec seminarium zostaną omówione możliwości publikowania.

Uzyskane kompetencje

Uczestnicy kursu powinni dysponować wiedzą z zakresu procesu zarządzania wiedzą i pracą naukową oraz wiedzą na temat literatury fachowej w tym zakresie. Powinni być w stanie przeprowadzić skuteczną kwerendę biblioteczną, umieć formułować pytania i określać zadania badawcze, stosować metody analizy naukowej, dzięki czemu rozwiną się ich kompetencje analityczne. Ponadto powinni umieć prezentować wyniki własnych analiz i pracować nad rozwojem kompetencji w zakresie pisarstwa naukowego. Uczestnicy nauczą się pracować w zespole i zarządzać własnym czasem.

Treści programowe

- pomysł na artykuł naukowy
- pytania i zadania badawcze

- skuteczna kwerenda biblioteczna i jej krytyczna ocena
- formy publikacji naukowych
- cytowanie i bibliografia
- metodyka pisarstwa naukowego
- definicje i definiowanie
- wnioskowanie
- możliwości publikowania w świecie naukowym

Ewaluacja i weryfikacja efektów uczenia się

Regularny udział w seminarium, przygotowanie samodzielnego gotowego artykułu naukowego, który zostanie zgłoszony do publikacji.

Literatura

- ADAMZIK, K. (Hrsg.) (2000): Textsorten. Reflexionen und Analysen. Tübingen: Stauffenburg.
- ADAMZIK, K. (2010): Textlinguistik: Eine einführende Darstellung. Berlin: Peter Lang.
- ADAMZIK, K. (2016): Textlinguistik: Grundlagen, Kontroversen, Perspektiven. Berlin: de Gruyter.
- BRINKER, K. (2010): Linguistische Textanalyse. 7. Auflage. Berlin: Erich Schmidt.
- ESSELBORN-KRUMBIEGEL, H. (2008): Von der Idee zum Text. Eine Anleitung zum wissenschaftlichen Schreiben. Stuttgart: UTB.
- DUBISLAV, W. (1981): Die Definition. 4. Auflage. Hamburg: Meiner.
- ECO, U. (1990): Wie man eine wissenschaftliche Abschlussarbeit schreibt: Doktor-, Diplom- und Magisterarbeit in den Geistes- und Sozialwissenschaften. 7. Auflage. Heidelberg: Müller.
- FRAGNIÈRE, J.-P. (1987): Wie schreibt man eine Diplomarbeit? Planung, Niederschrift, Präsentation von Abschluss-, Diplom- und Doktorarbeiten, von Berichten und Vorträgen. Bern, Stuttgart, Wien: Haupt.
- HÖPFLINGER, F. (1991): Befragung: Wichtige Regeln der Fragebogen-Konstruktion. Unterlagen zum Methodenpraktikum I. Zürich: Soziologisches Institut der Universität Zürich.
- PAWŁOWSKI, T. (1980): Begriffsbildung und Definition. Berlin / New York: de Gruyter.

Ogólna i specjalistyczna historia języka

10 ECTS

Uczelnia odpowiedzialna

Uniwersytet im. Św. Cyryla i Metodego w Trnawie

Opis kursu / Cele

Celem seminarium jest przekazanie wiedzy w zakresie rozwoju języka w perspektywie diachronicznej z uwzględnieniem aspektów kulturowych, medialnych i społecznych oraz wzorców przemian. Uczestnicy uzyskają przegląd historii języka od początków do współczesności z uwzględnieniem procesu zmian językowych. Na tej podstawie uczestnicy uzyskają również wiedzę na temat wcześniejszych etapów rozwoju języka (indogermański, germański, staro-wysoko-niemiecki, wczesno-nowo-wysoko-niemiecki) i ich zakotwiczenia w historii i rozwoju społecznym. Ponadto na przykładzie wybranych tekstów zostaną zilustrowane rozwój i zmiany cech gatunkowych wybranych gatunków i rodzajów tekstów.

Uzyskane kompetencje

Uczestnicy kursu będą w posiadaniu wiedzy na temat najważniejszych kierunków badawczych w zakresie historii języka, historycznego rozwoju języka niemieckiego. Dzięki temu będzie możliwe postrzeganie tych procesów z perspektywy filologicznej. Zdobędą również wiedzę i umiejętności w zakresie badań naukowych dot. historii języka, znaczeń wyrazów i kontaktów językowych, które wywierają wpływ na rozwój języka i powodują określone zmiany.

Treści programowe

- przedmiot badań i pojęcie historii języka
- ogólne teorie dot. rozwoju języka
- ustawy i uregulowania dot. języka i zapożyczenia jako elementy zmian językowych
- etapy rozwoju języka niemieckiego
- wpływy i kontakty językowe z perspektywy Niemców
- historyczne modele językowe jako punkt wyjścia w zakresie zjawisk językowych we współczesności

- specyficzne aspekty rozwoju regionalnego języka niemieckiego w Niemczech, Austrii i Szwajcarii
- wyspy językowe w Europie Środkowej
- wyspy językowe w Europie Wschodniej
- język niemiecki jako język mniejszości narodowych
- język niemiecki w czasie globalizacji

Ewaluacja i weryfikacja efektów uczenia się

Aktywne uczestnictwo w zajęciach, wykonywanie zadań, praca seminaryjna, egzamin ustny.

Literatura

- GLONING, T. (2009): Sprachwandel und Sprachgeschichte. Stuttgart: UTB.
- JACOB, D. (Hrsg.) (2007): Sprachgeschichte und Geschichte der Sprachwissenschaft. Tübingen: Narr.
- NÜBLING, D. (2008): Historische Sprachwissenschaft des Deutschen. Tübingen: Narr.
- RIECKE, J. (2011): Historische Semantik. Berlin: de Gruyter.
- SCHUPPENER, G. (2007): Spuren germanischer Mythologie in der deutschen Sprache. Leipzig: Hamouda.
- WOLFF, G. (2009): Deutsche Sprachgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. Tübingen: UTB.

Onomastyka – Obszary badań, kierunki i zadania

10 ECTS

Uczelnia odpowiedzialna

Instytut Filologii Germańskiej, Wydział Filologiczny,
Uniwersytet Wrocławski

Opis kursu / Cele

Celem zajęć jest uzyskanie lub pogłębienie na podstawie analizy literatury przedmiotu wiedzy o nazwach własnych. We wprowadzeniu teoretycznym zostanie dokonany przegląd podstawowych zagadnień i problemów, którymi zajmuje się onomastyka w niemieckim obszarze językowym. Empiryczna część zajęć ma na celu zastosowanie zdobytej wiedzy teoretycznej w zadaniach praktycznych.

Uzyskane kompetencje

Uczestnicy zajęć powinni po ich ukończeniu dysponować określoną wiedzą z zakresu onomastyki, samodzielnie korzystać z literatury przedmiotu i stosować podczas jej analizy różne sposoby postępowania, opanować różne metody językoznawczej analizy nazw własnych pogłębiając w ten sposób swoje kompetencje w zakresie badań językoznawczych, dokonać wyboru korpusu do analizy językoznawczej, zaprezentować wyniki analizy, poprawić swoje kompetencje w zakresie pisarstwa naukowego. Doktorant potrafi pracować wydajnie w zespole i samodzielnie gospodarować czasem.

Treści programowe

- nazwa własna – analiza różnych propozycji definicji
- nazwa własna a nazwa rodzajowa (cechy wspólne i różnice), status nazw własnych
- typologie nazw własnych
- kategorie nazw własnych (w tym antroponimy, toponimy, nazwy instytucji, produktów, wydarzeń itp.) i ich cechy szczególne (z morfologicznego, semantycznego i pragmatycznego punktu widzenia)
- motywy nadawania nazw własnych z uwzględnieniem podziału na różne kategorie nazw własnych

Ewaluacja i weryfikacja efektów uczenia się

Regularny udział w zajęciach, przygotowanie prezentacji na temat wybranej kategorii nazw własnych w ramach badania konfrontatywnego. Prezentacja przygotowywana będzie w małych grupach lub w parach (w zależności od ilości uczestników). Każdorazowo analizowany będzie niemiecki system onomastyczny i porównywany z polskim, czeskim lub słowackim (w zależności od języka ojczystego uczestnika kursu). Prezentacja zostanie przedstawiona na zajęciach. Celem prezentacji jest każdorazowo językoznawcza analiza jednej z kategorii nazw własnych. Po prezentacji planowana jest dyskusja na przedstawiony temat. Piśmienne opracowanie prezentacji (około 8 stron).

Literatura

- BACH, A. (1978): *Deutsche Namenkunde I. Die deutschen Personennamen*. Heidelberg: Carl Winter Universitätsverlag.
- DEBUS, F. (2012): *Namenkunde und Namengeschichte. Eine Einführung*. Berlin: Erich Schmidt.
- EICHLER, E. / HILTY, G. / LÖFFLER, H. / STEGER, H. / ZGUSTA, L. (Hrsg.) (2008): *Namenforschung. Name Studies. Les Noms Propres. Ein internationales Handbuch zur Onomastik*. Berlin, New York: de Gruyter.
- ERNST, M. E. (2014): *Produktnamen der Lebensmittelindustrie. Eine empirisch-strukturelle Untersuchung*. Frankfurt am Main: Peter Lang.
- FAHLBUSCH, F. (2017): *Unternehmensnamen. Entwicklung – Gestaltung – Wirkung – Verwendung*. Berlin: Frank & Timme.
- FINK, M. (2010): *Waren- und Produktnamen als besondere Namenkategorie. Exemplifiziert an den Namen der IKEA-Produkte*. Hamburg: Diplomica Verlag.
- FLEISCHER, W. (1971): *Die Namen in Sprache und Gesellschaft*. In: Eichler, E. / Fischer R. E. / Walther H. et. al. (Hrsg.) *Namenforschung heute: ihre Ergebnisse und Aufgaben in der Deutschen Demokratischen Republik*. Berlin: Akademie-Verlag; S. 7-37.
- FLEISCHER, W. (1992): *Zum Verhältnis von Name und Appellativum*. In: Barz, I. / Fix, U. / Schröder, M. (Hrsg.): *Name und Text*. Berlin / Boston: de Gruyter; S. 3–24.
- FRANCESCHINI, L. (2016): *Toponomastik. Eine Einführung in die Ortsnamenforschung*. Berlin: epubli.
- NÜBLING, D. / FAHLBUSCH, F. / HEUSER, R. (2012): *Namen. Eine Einführung in die Onomastik*. Tübingen: Gunter Narr.

Paradygmaty i kierunki badawcze w lingwistyce tekstu

10 ECTS

Uczelnia odpowiedzialna

Instytut Filologii Germańskiej, Wydział Filologiczny,
Uniwersytet Wrocławski

Opis kursu / Cele

Rozwijająca się prężnie od połowy XX w. subdyscyplina językoznawcza – lingwistyka tekstu wskazuje obecnie kierunki badań lingwistycznych w ramach innych subdyscyplin. Nowoczesne technologie i ich udział w komunikacji oraz nowoczesne formy produkcji tekstów umożliwiają poszerzanie lingwistycznych badań tekstologicznych o nowe aspekty. Tematyka seminarium koncentruje się wokół aktualnych teorii badań w zakresie lingwistyki tekstu. Punktem wyjścia będzie historyczny rozwój lingwistyki tekstu jako dyscypliny. Szczególna uwaga zostanie poświęcona kwestiom metodologicznym, które zostaną zilustrowane przykładami. Celem seminarium jest wyposażenie uczestników w kompleksową wiedzę dot. metodyki analiz lingwistycznych tekstu oraz wskazanie możliwych perspektyw badawczych.

Uzyskane kompetencje

Po zakończeniu kursu uczestnicy powinni dysponować fachową wiedzą z zakresu lingwistyki tekstu. Ponadto powinni zostać zapoznani z aktualną literaturą przedmiotu, co pozwoli na podejmowanie badań we wskazanym zakresie. Uczestnicy zostaną zapoznani z metodami analiz językoznawczych lingwistyki tekstu, dzięki czemu poszerzą swoje kompetencje badawcze i analityczne. Przedstawione zostanie również instrumentarium badawcze w zakresie wyboru, zebrania i opracowania korpusu badawczego. Udział w seminarium przyczyni się również do zwiększenia kompetencji w zakresie pisarstwa naukowego. Uczestnicy nauczą się pracować w zespole i zarządzać własnym czasem.

Treści programowe

- lingwistyka tekstu jako dyscyplina językoznawcza – przegląd rozwoju i koncepcji badawczych
- tekst – przegląd definicji
- cechy tekstu, kryteria tekstualności

- aktualne paradygmaty badawcze w lingwistyce tekstu
- lingwistyka tekstu a lingwistyka dyskursu
- metodologia aktualnych badań w zakresie lingwistyki tekstu
- modele analizy w dotychczasowych badaniach lingwistyki tekstu

Ewaluacja i weryfikacja efektów uczenia się

Regularny udział w seminarium, przygotowanie prezentacji dot. wybranego gatunku tekstu w ujęciu konfrontatywnym, pisemna praca w oparciu o prezentację (max. 8 stron)

Literatura

- ADAMZIK, K. (Hrsg.) (2000): Textsorten. Reflexionen und Analysen. Tübingen: Stauffenburg.
- ADAMZIK, K. (2010): Textlinguistik: Eine einführende Darstellung. Berlin: Peter Lang.
- ADAMZIK, K. (2016): Textlinguistik: Grundlagen, Kontroversen, Perspektiven. Berlin: de Gruyter.
- BRINKER, K. (2001): Linguistische Textanalyse. Berlin: Erich Schmidt.
- DIJK, T.A. van (1980): Textwissenschaft. Tübingen: Niemeyer.
- DRESSLER, W.U. – de Beaugrande, R. (1981): Einführung in die Textlinguistik. Tübingen: Niemeyer.
- GÜLICH, E. / RAIBLE, W. (Hrsg.) (1975): Textsorten. Differenzierungskriterien aus linguistischer Sicht. Wiesbaden: Athenaion.
- HEINEMANN, W. / VIEHWEGGER, D. (1991): Textlinguistik. Eine Einführung. Tübingen: Niemeyer.
- HEINEMANN, M. / HEINEMANN, W. (2002): Grundlagen der Textlinguistik: Interaktion – Text – Diskurs. Tübingen: Niemeyer.
- ROLF, E. (1993): Die Funktionen der Gebrauchstextsorten. Berlin, New York: de Gruyter.
- VATER, H. (1992): Einführung in die Textlinguistik. München: Fink.
- SANDIG, B. (2006): Textstilistik des Deutschen. Berlin, New York: de Gruyter.
- WAWRZYŃIAK, Z. (1980): Einführung in die Textwissenschaft. Warszawa: PWN.
- WEINRICH, H. (1993/2003): Textgrammatik der deutschen Sprache, Mannheim: Dudenverlag.

Podstawowe pojęcia frazeologii i paremiologii

10 ECTS

Uczelnia odpowiedzialna

Instytut Filologii Germańskiej, Wydział Filologiczny,
Uniwersytet Wrocławski

Opis kursu / Cele

Podstawowe pojęcia i przedmiot badań frazeologii (i paremiologii) oraz krótkie wprowadzenie do historii obu dyscyplin badawczych. Główne cechy definicyjne frazeologizmów i przysłów oraz kryteria ich klasyfikacji. Podobieństwa i różnice pomiędzy frazeologizmami i przysłowiami. Aspekty kulturowe i historyczne oraz kognitywno-semantyczne perspektywy badawcze. Przedstawienie empirycznych kontrastywnych metod badawczych i kontrastywnego obszaru badawczego w ramach frazeologii i paremiologii. Modele ekwiwalencji – tworzenie i zastosowanie. Pragmalingwistyczne aspekty frazeologizmów i przysłów. Frazeologizmy i przysłowia jako potencjalne źródła błędów podczas nauki języka obcego.

Uzyskane kompetencje

Doktorant zna stan badań frazeologii i paremiologii (rozwój badań i tendencje); zna cechy definicyjne i potrafi na ich podstawie odróżnić frazeologizmy i przysłowia jako stałe związki wyrazowe od innych struktur języka; zna mechanizmy frazeologizacji i potrafi rozgraniczyć od siebie specjalne kategorie frazeologizmów; potrafi tworzyć na potrzeby badawcze modele ekwiwalencji i zastosować je w swoich badaniach nad zagadnieniami frazeologii i paremiologii; potrafi napisać samodzielnie pracę seminaryjną opartą na naukowych przesłankach na temat związany z zagadnieniami omawianymi na zajęciach.

Treści programowe

- podstawowe pojęcia i przedmiot badań
- główne cechy definicyjne frazeologizmów (np. wieloczłonowość, stabilność, idiomatyczność itd.) i przysłów
- wewnętrzna i zewnętrzna forma przysłówia
- motywacja kontra idiomatyczność
- specjalne kategorie frazeologizmów, specjalne formy przysłów

- warianty, okazjonalizmy, antyprzysłowia
- tło kulturowe i historyczne, językowy obraz świata
- empiryczne badania kontrastywne, modele ekwiwalencji
- pragmatyczny potencjał frazeologizmów i przysłów
- potencjalne źródła błędów podczas nauki języka obcego.

Evaluacja i weryfikacja efektów uczenia się

Aktywny udział w seminarium, samodzielne przygotowanie pracy seminaryjnej spełniającej wymogi pracy naukowej.

Literatura

- BURGER, H. (2010): *Phraseologie. Eine Einführung am Beispiel des Deutschen*. 4., neu bearbeitete Auflage. Berlin: Erich Schmidt.
- DOBROVOL'SKIJ, D. / PIIRAINEN, E. (2009): *Zur Theorie der Phraseologie. Kognitive und kulturelle Aspekte*. Tübingen: Stauffenburg.
- DUDEN (2002): *Redewendungen und sprichwörtliche Redensarten*, Bd. 11, Mannheim et. al.: Dudenverlag.
- EISMANN, W. (2002): *Gibt es phraseologische Weltbilder? Nationales und Universales in der Phraseologie. Wer A sägt, muss auch B sägen. Beiträge zur Phraseologie und Sprichwörterforschung aus dem Westfälischen Arbeitskreis*, S. 107-125. Hohengehren: Schneider.
- FLEISCHER, W. (1997): *Phraseologie der deutschen Gegenwartssprache*. Tübingen: de Gruyter.
- LEWANDOWSKA, A. (2008): *Sprichwortgebrauch heute. Ein interkulturell-kontrastiver Vergleich von Sprichwörtern anhand polnischer und deutscher Printmedien*. Bern: Peter Lang.
- PALM, Ch. (1995): *Phraseologie. Eine Einführung*. Berlin et. al.: Peter Lang.
- RÖHRICH, L. / Mieder, W. (1977): *Sprichwort*. Stuttgart: Metzler.
- RÖHRICH, L. (2001): *Lexikon der sprichwörtlichen Redensarten*. Bd. 1-5. Freiburg / Basel / Wien: Herder.

Pozycja literatury feministycznej w literaturoznawstwie

10 ECTS

Odpowiedzialna uczelnia

Uniwersytet im. J. E. Purkyniego w Uściu nad Łabą

Opis kursu / Cele

W ramach kursu dokonana zostanie analiza pozycji literatury feministycznej od lat osiemdziesiątych i jej wartość dodatkowa dla analizy literackiej nastawionej na gender. Omówiona zostanie rola kobiet w historycznym piśmiennictwie literaturoznawczym oraz psychoanalityczne, semiotyczne, poststrukturalistyczne i dekonstruktywistyczne opracowania teoretyczne literaturoznawstwa feministycznego na przykładzie analizy wybranych tekstów literackich, w celu uświadomienia i uwidocznienia (de)konstrukcji obrazów kobiet w literaturze niemieckojęzycznej od okresu oświecenia do czasów współczesnych.

Uzyskane kompetencje

Studujący orientują się w feministycznym dyskursie literaturoznawczym, który w znacznym stopniu przyczynił się do powstania Gender Studies i są w stanie popularyzować feministyczne koncepcje literatury lub koncepcje oparte o studia gender w celu analizy tekstu literackiego.

Treści programowe

- kobiety tworzące literaturę w XVIII i XIX w.
- kobiety w historycznym piśmiennictwie literaturoznawczym
- literaturoznawstwo feministyczne I (paradygmaty psychoanalityczne i semiotyczne)
- literaturoznawstwo feministyczne II (paradygmaty poststrukturalistyczne i dekonstruktywistyczne, koncepcja piśmiennictwa 'kobiecego')
- teorie feministyczne i badania gender
- obraz kobiety w literaturze i jego zmiana

Ewaluacja i weryfikacja efektów uczenia się

Aktywny udział w zajęciach, opracowanie i wygłoszenie referatu do jednego z tekstów teoretycznych lub zastosowanie feministycznej teorii literatury do wybranego tekstu literackiego (lub analizy tekstu z punktu widzenia badań gender).

Literatura

- BEAUVOIR, S. de (2000): Das andere Geschlecht. Sitte und Sexus der Frau. Reinbek bei Hamburg: Rowohlt.
- BOVENSCHEN, S. (1979): Die imaginierte Weiblichkeit. Exemplarische Untersuchungen zur kulturgeschichtlichen und literarischen Präsentationsformen des Weiblichen. Frankfurt am Main: Suhrkamp.
- GRUVER, N./ LANGENBERGER, B. (2020): Feministische Theorie und Genderforschung: Die philosophischen Grundlagen. Stuttgart: UTB.
- JEREMIAH, E. (2012): Nomadic Ethics in Contemporary Women's Writing in German. Strange Subjects. Rochester: Boydell & Brewer.
- KLUGER, R. (1996): Frauen lesen anders. Essays. München: Deutscher Taschenbuch Verlag.
- LINDHOFF, L. (2003): Einführung in die feministische Literaturtheorie. Stuttgart: Verlag J.B. Metzler.
- OSINSKI, J. (1998): Einführung in die feministische Literaturwissenschaft. Berlin: Erich Schmidt.
- NIEBERLE, S. (2014): Gender Studies und Literatur. Darmstadt: WBG.
- SMITH, S./ WATSON, J. (1998): Women, autobiography, theory. A reader. Madison: University of Wisconsin Press.

Praktyczne aspekty publikowania naukowego

10 ECTS

Uczelnia odpowiedzialna

Instytut Filologii Germańskiej, Wydział Filologiczny,
Uniwersytet Wrocławski

Opis kursu / Cele

W ramach kursu uczestnicy zostaną wyposażeni w praktyczną wiedzę dot. pracy nad własnymi publikacjami naukowymi. Zaprezentowane zostaną formy pisarstwa naukowego (abstrakt, artykuł naukowy, recenzja, sprawozdanie) i ich typowe cechy gatunkowe. Omówione i zilustrowane konkretnymi przykładami zostaną sposoby cytowania. Uzupełnieniem będzie omówienie stylów bibliograficznych oraz stylów wybranych publikacji w czasopiśmie naukowych. Kolejną część seminarium zostanie poświęcona zagadnieniom edytorskim publikacji naukowych. Uczestnicy wykonają ćwiczenia praktyczne dot. formatowania tekstów. Kolejny etap to omówienie programów wspierających edycję tekstów i ich funkcji (funkcje programów w pakiecie Office, manager bibliografii i in.).

Uzyskane kompetencje

Po zakończeniu kursu uczestnicy powinni dysponować określoną wiedzą z zakresu zarządzania wiedzą, znać różne formy pisarstwa naukowego oraz poznać literaturę fachową z tego zakresu. Ponadto powinni umieć odpowiednio przygotować swoje publikacje pod względem edytorskim. Zostaną poza tym wyposażeni w wiedzę dot. możliwości publikacyjnych w świecie naukowym, dot. obsługi programów wspierających edycję tekstów naukowych, dzięki czemu zwiększą swoją kompetencję w zakresie pisarstwa naukowego. Formy pracy w czasie seminarium poszerzą ich kompetencje społeczne – praca w grupie oraz zarządzanie czasem.

Treści programowe

- formy i typy publikacji naukowych
- abstrakt w publikacji naukowej
- edycja tekstów naukowych
- style bibliograficzne
- style cytowań i bibliografii
- możliwości publikowania naukowego

Ewaluacja i weryfikacje efektów uczenia się

Regularny udział w seminarium, przygotowanie samodzielnego artykułu naukowego, który zostanie zgłoszony do publikacji.

Literatura

- ADAMZIK, K. (Hrsg.) (2000): Textsorten. Reflexionen und Analysen. Tübingen: Stauffenburg.
- ADAMZIK, K. (2010): Textlinguistik: Eine einführende Darstellung. Berlin: Peter Lang.
- ADAMZIK, K. (2016): Textlinguistik: Grundlagen, Kontroversen, Perspektiven. Berlin: de Gruyter.
- BRINKER, K. (2010): Linguistische Textanalyse. 7. Auflage. Berlin: Erich Schmidt.
- ESSELBORN-KRUMBIEGEL, H. (2008): Von der Idee zum Text. Eine Anleitung zum wissenschaftlichen Schreiben. Stuttgart: UTB.
- DUBISLAV, W. (1981): Die Definition. 4. Auflage. Hamburg: Meiner.
- ECO, U. (1990): Wie man eine wissenschaftliche Abschlussarbeit schreibt: Doktor-, Diplom- und Magisterarbeit in den Geistes- und Sozialwissenschaften. 7. Auflage. Heidelberg: Müller.
- FRAGNIÈRE, J.-P. (1987): Wie schreibt man eine Diplomarbeit? Planung, Niederschrift, Präsentation von Abschluss-, Diplom- und Doktorarbeiten, von Berichten und Vorträgen. Bern, Stuttgart, Wien: Haupt.
- HÖPFLINGER, F. (1991): Befragung: Wichtige Regeln der Fragebogen-Konstruktion. Unterlagen zum Methodenpraktikum I. Zürich: Soziologisches Institut der Universität Zürich.
- PAWŁOWSKI, T. (1980): Begriffsbildung und Definition. Berlin / New York: de Gruyter.

Propaganda wyznaniowa w literaturze i sztuce wczesnego okresu nowożytnego

10 ECTS

Odpowiedzialna uczelnia

Uniwersytet im. J. E. Purkyniego w Uście nad Łabą

Opis kursu/ Cele

Zapoczątkowana przez Marcina Lutra reformacja, jak i prowadzona szczególnie przez jezuitów kontrreformacja spowodowały w XVI i XVII wieku konieczność indoktrynacji mas ludowych swoimi ideami. Ponieważ większość ludności stanowili analfabeci, najbardziej skutecznymi nośnikami okazały się przede wszystkim pieśni, kazania i obrazy. Metody i strategie propagandowe wynalezione podczas sporów religijnych wczesnego okresu nowożytnego zostały później bez skrępowania adaptowane do treści nacjonalistycznych i politycznych. Materiałną podstawę seminarium stanowić będą przede wszystkim źródła literackie i ikonograficzne z czeskich krain (Czechy, Morawy, Śląsk, Łużyce), przy czym Śląsk podzielony wyznaniowo po wojnie trzydziestoletniej staje się znakomitym polem bitwy dla propagandy wyznaniowej. Celem zajęć jest uświadomienie studentom na konkretnych przykładach z wczesnej epoki nowożytnej ukrytych strategii, metod i intencji manipulacyjnych, jak również uwrażliwienie ich na nie oraz wyostrzenia ich krytycznego spojrzenia na takie strategie.

Uzyskane kompetencje

Kończąc zajęcia studenci dysponują wiedzą o strategiach i metodach propagandy, potrafią je rozpoznać, przeanalizować i zinterpretować w tekstach oraz dziełach sztuki z różnych epok.

Treści programowe

- nośniki propagandy wyznaniowej: pieśni, kazania, obraz (ale również pamflety, literatura traktatowa, teksty dramatyczne)
- metody i strategie propagandy wyznaniowej wczesnego okresu nowożytnego
- pieśń jako nośnik propagandy wyznaniowej (husyci, Marcin Luter, jezuita) i jej metodologiczne następstwa w nacjonalizmie i w czasach sporów

ideologiczno-politycznych w XX wieku (komunizm, narodowy socjalizm)

- kazanie jako środek propagandy wyznaniowej z odniesieniami do czasów współczesnych (mowa polityczna)
- sztuka jako środek propagandy wyznaniowej (masowo rozpowszechniana grafika drukowana, sztuka religijna, muzyka i architektura)

Ewaluacja i weryfikacja efektów uczenia się

Aktywny udział w seminariach, praca seminaryjna na temat propagandy wyznaniowej w konkretnych tekstach i / lub dziełach sztuki.

Literatura

BAUER, B. (1986): Jesuitische ‚ars rhetorica‘ im Zeitalter der Glaubenskämpfe. Frankfurt am Main et. al.: Peter Lang.

CANETTI, E. (2011): Masse und Macht. Frankfurt am Main: Fischer Taschenbuch Verlag.

FISHER, A. J. (2014): Music, piety, and propaganda: the soundscapes of counter-reformation Bavaria. Oxford: Oxford University Press.

FRANK, G. / WEIGEL, M. L. (Hrsg.) (2018): Reformation und Bildnis: Bildpropaganda im Zeitalter der Glaubensstreitigkeiten. Regensburg: Schnell & Steiner.

HERZIG, A. (2002): Konfession und Heilsgewissheit. Schlesien und die Grafschaft Glatz in der Frühen Neuzeit. Bielefeld: Verlag für Religionsgeschichte.

HSIA, R. P. (1998): Gegenreformation. Die Welt der katholischen Erneuerung 1540 – 1770. Frankfurt am Main: Fischer Taschenbuch Verlag.

KARBUSICKY, V. (1973): Ideologie im Lied, Lied in der Ideologie. Kulturanthropologische Strukturanalysen. Köln: Musikverlag Hans Gerig.

MOSER, D.-R. (1981): Verkündigung durch Volksgesang. Studien zur Liedpropaganda und -katechese der Gegenreformation. Berlin: Erich Schmidt.

Propaganda z lingwistycznego punktu widzenia

10 ECTS

Odpowiedzialna uczelnia

Uniwersytet im. J. E. Purkyniego w Uście nad Łabą

Opis kursu / Cele

Rozszerzenie propagandy zostało znacząco ułatwione poprzez wynalezienie druku, co znalazło wyraz nie tylko w ulotkach, lecz później przede wszystkim w gazetach. Na zajęciach będą rozważane, na podstawie przykładów tekstów z różnych okresów, możliwości językowej i wizualnej manifestacji propagandy. Opracowane, przeanalizowane i opisane zostaną specyficzne cechy komunikacji propagandowej. W ten sposób studenci uzyskają z jednej strony kompetencję w rozpoznawaniu i identyfikowaniu środków propagandy. Z drugiej strony podczas zajmowania się przykładami tekstów podkreślony zostanie wkład lingwistyki w zbadanie kontekstów historycznych.

Uzyskane kompetencje

Studiujący potrafią zidentyfikować i opisać środki i metody komunikacji propagandowej. Niniejszą wiedzę i kompetencje mogą wykorzystać do analizy konkretnych tekstów.

Treści programowe

- propaganda – próby definicji, historia pojęcia; językowe aspekty propagandy; wkład lingwistyki do badań nad propagandą
- ekskurs do początków propagandy – manifestacja językowa i wizualna
- „naród“ i „narodowość“ jako slogany propagandowe w krajach czeskich w XIX wieku
- kontynuacja propagandy nacjonalistycznej w krajach czeskich w XX wieku
- propaganda w okresie I wojny światowej
- propaganda w okresie II wojny światowej
- przykłady treści propagandowych, środki i metody po II wojnie światowej.

Ewaluacja i weryfikacja efektów uczenia się

Aktywny udział w seminariach, pisemna praca na temat wybranej problematyki.

Literatura

- BUSSEMER, T. (2008): *Propaganda. Konzepte und Theorien*. 2., überarbeitete Auflage. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften.
- BONFADELLI, H. / JARREN, O. / SIEGERT, G. (2010) (Hrsg.): *Einführung in die Publizistikwissenschaft*. Bern, Stuttgart, Wien: Haupt.
- DIJK, T. A. v. (2008): *Discourse and Power*. London: MacMillan Education UK.
- GRIES, R. / SCHMALE, W. (2005) (Hrsg.): *Kultur der Propaganda*. Bochum: Winkler.
- GRIESWELLE, D. (1972): *Propaganda der Friedlosigkeit. Eine Studie zu Hitlers Rhetorik 1920-1933*. Stuttgart: Ferdinand Enke.
- LÜGER, H.-H. (1995): *Pressesprache*. 2., neu bearbeitete Auflage. Tübingen: Niemeyer.
- NIEHR, T. (2014): *Einführung in die linguistische Diskursanalyse*. Darmstadt: WBG.
- NIEHR, T. (2014): *Einführung in die Politolinguistik*. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht.
- NOELLE-NEUMANN, E. / SCHULZ, W. / WILKE, J. (2009) (Hrsg.): *Fischer Lexikon Publizistik Massenkommunikation*. Frankfurt am Main: Fischer Taschenbuch.
- O'SHAUGHNESSY, N. J. (2004): *Politics and Propaganda. Weapons of mass seduction*. Manchester: Manchester University Press.
- WARNKE, I. / SPITZMÜLLER, J. (2008) (Hrsg.): *Methoden der Diskurslinguistik. Sprachwissenschaftliche Zugänge zur transtextuellen Ebene*. Berlin, New York: de Gruyter.

Przygotowywanie i składanie wniosków projektowych

10 ECTS

Uczelnia odpowiedzialna

Uniwersytet Św. Cyryla i Metodego w Trnawie

Opis kursu / Cele

Celem kursu jest przekazanie uczestnikom wiedzy w zakresie możliwości pozyskiwania środków finansowych na realizację projektów naukowych. Na tej podstawie uczestnicy zostaną zapoznani z procesem przygotowywania i składania takiego wniosku projektowego, który uzyska finansowanie. W centrum seminarium znajdują się aspekty praktyczne dot. przede wszystkim formułowania założeń projektowych, celów projektu w odniesieniu do wymogów instytucji wspierającej.

Uzyskane kompetencje

Uczestnicy rozwiną podstawowe kompetencje w zakresie samodzielnego poszukiwania instytucji wspierających realizację projektów oraz w zakresie pomysłów projektowych. To również kompetencja i podstawowa wiedza w zakresie formułowania i wypełniania wniosków projektowych oraz spełniania kryteriów formalnych.

Treści programowe

- przegląd możliwości finansowania projektów (instytucje państwowe)
- przegląd możliwości finansowania projektów (instytucje prywatne)
- przegląd programów i linii finansowych służących finansowaniu projektów
- pomysł na projekt
- struktura i elementy wniosku projektowego
- planowanie przebiegu składania wniosku
- aspekty finansowe projektów, planowanie nakładów finansowych
- realizacja projektu, sprawozdawczość (sprawozdania częściowe, końcowe)
- projekty pomostowe

Ewaluacja i weryfikacja efektów kształcenia

Wniosek projektowy jako praca końcowa, ew. egzamin ustny

Literatura

- BAUER, W. (2018): Forschungsprojekte entwickeln. Von der Idee bis zur Publikation, 2. Aufl., Baden-Baden: Nomos.
- MONZ, L. (2011): Projektbeantragung leicht gemacht. 3. Aufl. Düsseldorf: iQ-Consult.
- TÖPFER, A. (2009): Erfolgreich forschen. Ein Leitfaden für Bachelor-, Master-Studierende und Doktoranden. Heidelberg: Springer.
- WILDEN, A. (2009): Die Erforderlichkeit gesetzlicher Regelungen für die außeruniversitäre Forschung und die Forschungsförderung. Frankfurt am Main: Peter Lang.

Publikowanie wyników badań naukowych

10 ECTS

Uczelnia odpowiedzialna

Uniwersytet Św. Cyryla i Metodego w Trnawie

Opis kursu / Cele

W ramach kursu zostaną omówione naukowe gatunki tekstu, ich cele, cechy charakterystyczne i odbiorcy. Uczestnicy uzyskają wiedzę na temat dostosowywania naukowej formy publikacji do charakteru pozyskanych wyników badań. Omówione zostaną również wymagania stawiane poszczególnym formom publikacji naukowych. Przedstawione kwestie zostaną zilustrowane przykładami, ze szczególnym uwzględnieniem procesu przygotowania i realizacji publikacji naukowej.

Uzyskane kompetencje

Uczestnicy seminarium posiadą podstawowe kompetencje w zakresie odróżniania naukowych gatunków tekstu. Na podstawie pozyskanej wiedzy będą w stanie samodzielnie przygotowywać wyniki badań naukowych w formie publikacji naukowych.

Treści programowe

- przegląd naukowych gatunków tekstu w zakresie humanistyki
- wymogi formalne i merytoryczne stawiane publikacjom naukowym
- formułowanie pytań badawczych, hipotezy, wnioskowanie
- krytyczna ocena wyników badań naukowych i oszacowanie możliwości publikacyjnych
- praktyczne aspekty przygotowywania publikacji i ew. trudności
- zakres i recepcja publikacji naukowej
- systemy oceny naukowej publikacji naukowych
- naukowe bazy danych dot. publikacji (Researchgate, Academia i in.)
- popularyzacja i rozpowszechnianie wyników badań

Ewaluacja i weryfikacja efektów uczenia się

Publikacja modelowa jako praca zaliczeniowa, ew. egzamin ustny.

Literatura

- BAUER, W. (2018): Forschungsprojekte entwickeln. Von der Idee bis zur Publikation. 2. Auflage. Baden-Baden: Nomos.
- BUDRICH, B. (2019): Erfolgreich Publizieren. 3. Auflage. Stuttgart: UTB.
- KLEIN, K. (2017): Die wissenschaftliche elektronische Publikation in den Geistes- und Sozialwissenschaften. Köln: Institut für Informationswissenschaft
- WÖLFLE, M. (2016): Wissenschaftliches Arbeiten – kompakt, verständlich erklärt. Stuttgart: Steinbeis-Edition.

Res publica w niemieckojęzycznej literaturze współczesnej

10 ECTS

Uczelnia odpowiedzialna

Instytut Filologii Germańskiej, Wydział Filologiczny
Uniwersytet Wrocławski

Opis kursu / Cele

Celem zaproponowanego seminarium jest analiza niemieckojęzycznej literatury współczesnej z punktu widzenia dyskutowanych w niej modeli *res publica*. Zakłada się, że literatura reaguje na załamanie się zimnowojennego porządku świata i przebiegającego równolegle dynamicznego rozwoju technologii propozycjami nowych lub zrewidowanych projektów porządku społecznego. W ramach seminarium skoncentrujemy się na dwóch wyróżniających się aspektach porządku społecznego związanych z rozwojem technologicznym:

1. Dobro wspólne w obliczu wszechobecnej inwigilacji przez państwo: Od czasów Arystotelesa wolność indywidualna jest jedną z najważniejszych zasad porządku republikańskiego a jej gwarancja jednym z najważniejszych kryteriów zaufania do instytucji społecznych. W obliczu coraz większej potrzeby władz państwowych do nadzoru w imię bezpieczeństwa, społeczeństwa są narażone na utratę tych wartości. Inne niebezpieczeństwo zagraża ze strony tzw. sektora prywatnego mediów społecznościowych, gdzie użytkownicy poddają się dobrowolnie nadzorowi rezygnując ze sfery prywatnej oraz własnej wolności. Na przykładzie takich pozycji jak „Angriff auf die Freiheit“ pióra I. Trojanowa i J. Zeh, „Anaconda 0.2“ pióra U. Richle lub „GRM- Brainfuck“ pióra S. Berg podjęta zostanie próba odpowiedzi na pytania, jakie alternatywne modele liberalnego porządku społecznego proponowane są w literaturze. Omówiona zostanie również powieść Dave'a Eggersa „The Circle”, która jest przedmiotem żywej dyskusji w krajach niemieckojęzycznych.

2. Wspólnota i artificial intelligence: Pojęcie artificial intelligence otwiera szerokie spektrum zagadnień związanych z tzw. „epoką posthumanizmu“, które są diagnozowane i badane przez takich uczonych, wymieniając tylko najbardziej znane nazwiska, jak Bruno Latour, Rosa Braidotti lub Katharine Hayles. Konfrontacja ludzi z maszynami dysponującymi sztuczną inteligencją, które czują i mogą cierpieć, otwiera dalsze pytania o granice człowieczeństwa. W związku z tym spoglądamy na dalsze obszary dotyczące człowieka i jego środowiska. W

tym kontekście dokonana zostanie analiza powieści takich, jak „Aufstand der Denkcomputer“ pióra R. Weinaera, „Die Verteidigung des Paradieses“ pióra T. Steinaeckera lub wczesnego opowiadania Franza Hohlera „Die Ruckeroberrung“. Za lekturę referencyjną w obszarze anglosaskim posłuży powieść „Machines like me“ Iana McEwana.

Uzyskane kompetencje

Znajomość najnowszej literatury, myślenie interdyscyplinarne łączące literaturoznawstwo z zagadnieniami socjologii i historią idei, poznawanie nowych tendencji w literaturze, ćwiczenia w przygotowaniu referatu naukowego.

Treści programowe

- niemieckojęzyczna literatura współczesna
- dobro wspólne w obliczu wszechobecnej inwigilacji przez państwo
- porządek społeczny
- wspólnota i artificial intelligence
- posthumanizm

Ewaluacja i weryfikacja efektów uczenia się

Aktywny udział w dyskusji w trakcie seminariów, zakończony krótkim referatem na temat jednej z podanych pozycji literackich lub omawianych problemów.

Literatura

BERG, S. (2019): GRM-Brainfuck. Köln: Kiepenheuer und Witsch Verlag.

EGGERS, D. (2013): The Circle. New York: Knopf.

HOHLER, F. (1982): Die Ruckeroberrung: Erzählungen. Darmstadt: Luchterhand.

McEWAN, I. (2019): Machines like me. London: Vintage Books.

RICHLE, U. (2016): Anaconda 0.2, Zürich: Limmat Verlag.

STEINAECKER, T. (2016): Die Verteidigung des Paradieses. Berlin: S. Fischer.

TROJANOW I. / ZEH J. (2009): Angriff auf die Freiheit. München: Carl Hanser Verlag.

WEINER, R. (2014): Aufstand der Denkcomputer, Marburg an der Lahn: Verlag LiteraturWissenschaft.de.

Stylistyka tekstu

10 ECTS

Odpowiedzialna uczelnia

Uniwersytet im. J. E. Purkyniego w Uściu nad Łabą

Opis kursu / Cele

Zajęcia mają na celu poszerzenie i pogłębienie wiedzy studentów w zakresie stylistyki i lingwistyki tekstu. Omówione zostaną obszary komunikacyjne dnia powszedniego, komunikacja fachowa, komunikacja instytucjonalna i środki masowego przekazu oraz typowe dla nich typy tekstów, klasy tekstów i rodzaje tekstów na podstawie konkretnych wybranych przykładów tekstów. Wybrane rodzaje tekstów zostaną poddane kompleksowej analizie tekstualnej i stylistycznej (tekst jako całość: budowa tekstu, funkcja i struktura tekstu: kohezja i koherencja oraz środki językowo-stylistyczne).

Uzyskane kompetencje

Studiujący będą w stanie określić tekst ze względu na jego rodzaj w odpowiednim obszarze komunikacyjnym oraz przeprowadzić jego kompleksową analizę według wszystkich kryteriów lingwistyki tekstu oraz tekstualnych i stylistycznych.

Treści programowe

- stylistyka tekstu i stylistyka rodzajów tekstu
- obszary komunikacyjne, ich typy tekstów, klasy tekstów i rodzaje tekstów
- metody kompleksowej stylistycznej analizy tekstu
- rodzaje tekstów w komunikacji codziennej
- rodzaje tekstów w komunikacji instytucjonalnej
- rodzaje tekstów w komunikacji fachowej
- rodzaje tekstów w komunikacji w środkach masowego przekazu

Ewaluacja i weryfikacja efektów uczenia się

Aktywny udział w zajęciach, samodzielna kompleksowa analiza tekstualna i stylistyczna.

Literatura

GANSEL, C. / JÜRGENS, F. (2009): Textlinguistik und Textgrammatik. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht.

FANDRYCH, C. / THURMAIR, M. (2011): Textsorten im Deutschen. Linguistische Analysen aus sprachdidaktischer Sicht. Tübingen: Stauffenburg.

FIX, U / GARDT, A. / KNAPE, J (Hrsg.): (2008), Rhetorik und Stilistik. Rhetoric and Stylistics. HSK-Bände 31.1./2. Berlin. New York: de Gruyter Mouton.

SANDIG, B. (2006): Textstilistik. Berlin / New York: de Gruyter.

BRINKER, K. / ANTOS, G. / HEINEMANN, W. / SAGER, S. F. (Hrsg.) (2000): Text- und Gesprächslinguistik. Linguistics of Text and Conversation. Ein internationales Handbuch zeitgenössischer Forschung. 2 Bd. Berlin / New York: de Gruyter.

Teksty multimodalne pomiędzy argumentacją, perswazją a manipulacją

10 ECTS

Uczelnia odpowiedzialna

Instytut Filologii Germańskiej, Wydział Filologiczny,
Uniwersytet Wrocławski

Opis kursu / Cele

Na zajęciach zostaną omówione cechy i strategie argumentacji, perswazji i manipulacji na przykładzie tekstów multimodalnych w komunikacji on-line. Szczególna uwaga zostanie zwrócona na dominujące formy i trendy w komunikacji internetowej: blogi, posty, komentarze użytkowników, reklamę on-line oraz memy.

Uzyskane kompetencje

Uczestnicy zajęć potrafią rozpoznać struktury argumentacyjne, wskazać strategie perswazyjne i rozpoznać treści manipulacyjne. Ponadto potrafią przyporządkować określone struktury tekstów do trendów cyfrowych w komunikacji: fake news, hate speech, cybermobbing i trolling.

Treści programowe

- komunikacja on-line
- cyfrowe formy komunikacji
- sieci społecznościowe
- fake news
- hate speech

Ewaluacja i weryfikacja efektów uczenia się

Prezentacja dotycząca strategii argumentacji, perswazji i manipulacji w komunikacji on-line.

Literatura

ANTOS, G. (2017): Fake News. Warum wir auf sie reinfallen. Oder: Ich mache Euch die Welt, so wie sie mir gefällt. In: Der Sprachdienst 1/17, S. 1- 20.
ANTOS, G. (2018): Digitale Technologien der Persuasion. In: Antos, G. / Opilowski, R. / Jarosz, J. (Hrsg.): Online-Diskurse im interkulturellen

- Gefüge. Wissenstransfer, Öffentlichkeiten, Textsorten. Berlin: Peter Lang; S. 17-38.
- HAUSER, S. / Opilowski, R. / Wyss E. L. (Hrsg.) (2019): Alternative Öffentlichkeiten. Soziale Medien zwischen Partizipation, Sharing und Vergemeinschaftung. Bielefeld: transcript.
- JANICH, N. (2013): Werbesprache. Ein Arbeitsbuch. Tübingen: Narr.
- SCHARLOTH, J. (2016): Hassrede / Hate Speech. Was sie ist, wie sie funktioniert und warum wir darüber streiten. In: www.hassrede.de (14.01.2020).
- SCHARLOTH, J. (2017): Hassrede und Invektivität als Gegenstand der Sprachwissenschaft und Sprachphilosophie: Bausteine zu einer Theorie des Metainvektiven. In: *Aptum*, 2/2017, S. 116-132.

Teoretyczne i praktyczne aspekty zjawisk interferencyjnych

10 ECTS

Uczelnia odpowiedzialna

Instytut Filologii Germańskiej, Wydział Filologiczny
Uniwersytet Wrocławski

Opis kursu / Cele

Znaczny wpływ pierwszego języka na drugi i kolejne języki jest stale obecnym zjawiskiem w nauce języka obcego, wyróżniającym się wysoką frekwencją i kompleksowością. Interferencja znalazła się jednak w polu widzenia językoznawców dopiero pod koniec XIX wieku. Systematyczne badania nad zjawiskami interferencji rozpoczęły się w połowie XX wieku (Weinreich, Lado) i były kontynuowane w latach siedemdziesiątych oraz osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych (Helbig, Kellermann, Marton). Charakterystyczne dla poszczególnych faz badań były różne, również interdyscyplinarne, perspektywy postrzegania zjawisk interferencji, które znalazły odzwierciedlenie w licznych definicjach interferencji i dotyczących jej hipotezach.

Uzyskane kompetencje

Doktorant zna stan badań dotyczących interferencji (historia, tendencje), zna różne definicje interferencji i potrafi je z uzasadnieniem przyporządkować do określonych faz i perspektyw badawczych, zna przyczyny powstawania transferu negatywnego, potrafi określić miejsce lingwistyki – której tematem badań jest interferencja – w językoznawstwie, potrafi opracować koncepcję badań odnoszących się do wybranych zjawisk interferencyjnych i dokonać analizy wyników.

Treści programowe

- rozwój badań nad interferencją
- interferencja a transfer
- „wzajemna interferencja”
- interferencja wewnątrz- i międzyjęzykowa
- transfer negatywny i pozytywny
- interferencja jako problem psychologiczny
- interferencja kontra lingwistyka kontrastywna
- interferencja kontra lingwistyka błędu językowego

- empiryczne badania dotyczące interferencji
- (glotto)dydaktyczne implikacje zjawisk interferencyjnych.

Ewaluacja i weryfikacja efektów uczenia się

Przeprowadzenie samodzielnie przygotowanego badania dotyczącego jednego ze zjawisk interferencyjnych (L1 – L2 – L ...).

Literatura

- BAWEJ, I. (2008): Błąd leksykalny jako skutek procesów interferencyjnych. Poradnik metodyczny dla dydaktyków języka niemieckiego. Bydgoszcz: Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego.
- CZOCHRALSKI, J. A. (1971): Zur sprachlichen Interferenz, in: *Linguistics* 67, S. 5-25.
- CZOCHRALSKI J. A. (1973): Ausgewählte Probleme der Strukturinterferenz, in: *Wissenschaftliche Zeitschrift der Humboldt-Universität zu Berlin*, S. 191-194.
- JUHÁSZ, J. (1970): *Probleme der Interferenz*. Budapest-München: Hueber.
- JUHASZ, J. (1980): *Interferenzlinguistik*. In: Althaus, H. P. / Henne, H. (Hrsg.) *Lexikon der germanistischen Linguistik*. Tübingen: Niemeyer.
- KOMOROWSKA, H. (1980): *Nauczanie gramatyki języka obcego a interferencja*. Audiolingwalizm, kognitywizm, interferencja. Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne.
- LIETZ, G. (1996): *Zwischensprachliche Interferenz als Fehlerquelle in schriftlichen Arbeiten polnischer Germanistikstudenten*. In: *Glottodidactica* XXIV, S. 73-120.
- SZULC, A. (1970): *Towards a general theory of interference*. In: *The Nordic Languages and Modern Linguistics* 1, S. 507-517.
- PODGÓRNI, H. (2010): *Interferenzbedingte Sprachfehler im lexikalischen und grammatischen Subsystem des Deutschen bei polnischen Germanistikstudenten*. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- PRĘDOTA, S. (1979): *Die polnisch-deutsche Interferenz im Bereich der Aussprache*. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich.
- TRAORE, S. (2000): *Interlinguale Interferenzerscheinungen*, Frankfurt am Main et.al: Peter Lang.

Teorie gramatyczne XX wieku

10 ECTS

Uczelnia odpowiedzialna

Uniwersytet Św. Cyryla i Metodego w Trnawie

Opis kursu / Cele

W ramach kursu zostaną przedstawione teorie opisów gramatycznych w XX w., które bazują na tradycji strukturalizmu. Strukturalizm to pojęcie zbiorowe, obejmujące swoim zakresem różne szkoły, w tym europejskie i amerykańskie szkoły lingwistyczne. Ich cechą wspólną jest fakt, że we współczesnym językoznawstwie bazują one na sztandarowym dziele Ferdynanda de Saussure. Strukturalizm amerykański koncentruje się przede wszystkim na segmentowaniu i klasyfikowaniu zdań w ramach strukturalnej analizy komponentów. Gramatyka generatywna bada kompetencje nadawcy w zakresie tworzenia poprawnych wypowiedzi. W centrum teorii walencji znajduje się czasownik, który decyduje o uzupełnieniach i okolicznikach. Dla gramatyki funkcjonalnej najważniejsze w kontekście struktur zdaniowych są aspekty komunikacyjne. W ramach seminarium zostaną wskazane i omówione różne aspekty, które są istotne przy tworzeniu zdań.

Uzyskane kompetencje

Uczestnicy otrzymają przegląd dot. rozwoju teorii gramatycznych w XX w. Dzięki temu będą mogli ocenić, jaki wpływ miał strukturalizm i jego metodologia na poszczególne teorie gramatyczne w Europie i Stanach Zjednoczonych.

Treści programowe

- strukturalizm jako pojęcie zbiorowe dot. innych teorii
- strukturalizm: Ferdinand de Saussure
- strukturalizm w Europie i Ameryce
- gramatyka tradycyjna vs. gramatyka komponentów
- phrase structure-Grammatik
- gramatyka kategorialna i gramatyka leksykalno-funkcjonalna
- teoria rekcji i przywiązania
- gramatyka dependencyjna: U. Engel, H.-W. Eroms, K. Welke, V. Ágel

Ewaluacja i weryfikacja efektów kształcenia

Aktywne uczestnictwo w zajęciach, praca seminaryjna, dyskusja w trakcie kolokwium.

Literatura

- ÁGEL, V. (2000): Valenztheorie. Tübingen: Narr.
- CHOMSKY, N. (1981): Lectures on Government and Binding. Mouton: de Gruyter.
- ENGEL, U. (2004): Deutsche Grammatik. München: IUDICIUM.
- EROMS, H.-W. (2000): Syntax der deutschen Sprache. Berlin: de Gruyter.
- GARDT, A. (1999): Geschichte der Sprachwissenschaft in Deutschland. Vom Mittelalter bis ins 20. Jahrhundert. Berlin: de Gruyter.
- HELBIG, G. (2000): Quo vadis, Grammatik? In: Bayer, J, Römer C, (Hrsg.) Von der Philologie zur Grammatiktheorie. Tübingen: Niemeyer, S. 3-13.
- HOFFMANN, L. (2003): Funktionale Syntax. Die pragmatische Perspektive. Berlin: de Gruyter.
- SAUSSURE, F. de (1916): Cours de linguistique générale» (Grundfragen der allgemeinen Sprachwissenschaft). Europäische und amerikanische linguistische Schulen. Berlin: de Gruyter.
- WELKE, K. (2005): Deutsche Syntax funktional. Perspektiviertheit syntaktischer Strukturen. Tübingen: Stauffenburg.

Teorie gramatykalizacji

10 ECTS

Uczelnia odpowiedzialna

Uniwersytet Św. Cyryla i Metodego w Trnawie

Opis kursu / Cele

W ramach seminarium uczestnicy zostaną zapoznani z teoriami gramatykalizacji – w centrum dyskusji będzie przejście leksemu do formy gramatycznej. W perspektywie diachronicznej gramatykalizacja jest procesem zachodzącym w ramach zmian języka, a zatem częścią teorii zmian językowych. W perspektywie synchronicznej chodzi o transformację danej konstrukcji na inną strukturę gramatyczną, która powstaje na poziomie fonologii, morfologii czy składni. Zasadniczym przedmiotem rozważań w ramach seminarium znajdzie się interpretacja teorii gramatykalizacji w obszarze niemieckiej lingwistyki.

Uzyskane kompetencje

Uczestnicy seminarium posiadają umiejętność pojmowania języka i jego rozwoju w perspektywie teorii gramatykalizacji. Będą w stanie wyjaśnić pojęcie gramatykalizacji i procesy gramatykalizacji oraz prawidłowo interpretować ten proces w obszarze języka niemieckiego.

Treści programowe

- zmiany językowe – analogia, teoria zmian językowych
- reanaliza gramatykalizacji
- teoria gramatykalizacji, procesy
- parametry syntagmatyczne gramatykalizacji
- parametry paradygmatyczne gramatykalizacji
- stopień gramatykalizacji
- zasada jednokierunkowości
- degramatykalizacja

Ewaluacja i weryfikacja efektów uczenia się

Aktywny udział w zajęciach, praca seminaryjna, egzamin ustny.

Literatura

- DIEWALD, G. (1997): Grammatikalisierung. Eine Einführung in Sein und Werden grammatischer Formen. Tübingen: Niemeyer.
- LEHMANN, Ch. (2002): Thoughts on grammaticalization. Second, revised edition. Erfurt: Seminar für Sprachwissenschaft der Universität.
- SZCZEPANIAK, R. (2011): Grammatikalisierung im Deutschen. Eine Einführung. 2. Auflage. Tübingen: Gunter Narr.
- TRAUGOTT, E. C. (2011): Grammaticalization and mechanisms of change. In: Narrog, H. / Heine, B. (eds.): The Oxford Handbook of Grammaticalization, Oxford et al.: Oxford University Press, S. 19-30.

Teorie płci i odmienności w kulturoznawstwie

10 ECTS

Uczelnia odpowiedzialna

Uniwersytet Św. Cyryla i Metodego w Trnawie

Opis kursu / Cele

Dzieła sztuki bardzo często odzwierciedlają reprezentację kobiecości, męskości i wymuszonej heteroseksualności. Ich oddziaływanie ma jednocześnie charakter performatywny i normatywny. Z drugiej strony ukrywają potencjał własnej dekonstrukcji i umożliwiają krytyczną interpretację.

W ramach seminarium zostaną omówione wymienione powyżej aspekty procesu interpretacji i recepcji. Uczestnicy nabędą wiedzę z zakresu praktyki lektury krytycznej w kontekście teorii płci i odmienności.

Uzyskane kompetencje

Celem seminarium jest uwrażliwienie uczestników na kwestie refleksji w zakresie językowej i kulturowej konstrukcji podmiotów, obrazów, wzorów i norm w tekstach i innych obszarach kultury. To z jednej strony poszerzenie kompetencji w zakresie interpretacji i recepcji w świetle teorii płci i odmienności. Z drugiej strony zaś to poszerzenie kompetencji w zakresie krytycznej refleksji wbrew obowiązującym normom interpretacyjnym.

Treści programowe

- mowa i milczenie płci w literaturze, konstrukcje podmiotów literackich
- kulturowe manifestacje męskości, kobiecości, obrazy kulturowe, symbole, metafory
- porządek symboliczny i seksualna stratyfikacja, paradygmaty społeczno-kulturowe i ekonomiczne
- heteronormatywność i patriarchalizm, artystyczne sposoby przedstawiania walki płci
- Queer Reading i epistemologia kryjówki / schronienia, przedstawienie obrazów płciowych w kulturze
- spojrzenie trans i krytyczna dekonstrukcja w literaturze / poza literaturą, międzyseksyjne spojrzenie na analizę tekstu, próby analiz w obszarze tekstów pozaliterackich.

Ewaluacja i weryfikacja efektów uczenia się

Praca seminaryjna z samodzielną analizą / interpretacją dzieła literackiego lub artefaktu kulturowego. Oceniane będą umiejętność analizy z perspektywy teorii płci i odmienności oraz odpowiedniej argumentacji, umiejętność stosowania adekwatnej terminologii i stosowania krytycznego dystansu w zakresie własnej analizy. Uwzględniona zostanie również aktywność na seminarium.

Literatura

- BABKA, A. / POSSELT, G. (2016): Gender und Dekonstruktion. Wien: Facultas Verlag.
- BAISCH, K. (Hrsg.) (2002): Gender Revisited: Subjekt- und Politikbegriffe in Kultur und Medien. Stuttgart; Weimar: Metzler.
- BENTHIEN, C. / STEPHAN, I. (Hrsg.) (2003): Männlichkeit als Maskerade: Kulturelle Inszenierungen vom Mittelalter bis zur Gegenwart. Wien / Köln / Weimar: Böhlau.
- BRAUN, Ch. / STEPHAN, I. (Hrsg.) (2005): Gender @ Wissen: Ein Handbuch der Gender-Theorien. Wien / Köln / Weimar: Böhlau.
- BUTLER, J. (1991): Das Unbehagen der Geschlechter. Frankfurt am Main: Suhrkamp.
- BUTLER, J. (1997): Körper von Gewicht. Frankfurt am Main: Suhrkamp.
- DEGELE, N. (2008): Gender/Queer Studies: Eine Einführung. Paderborn: Wilhelm Fink Verlag.
- KRASS, A. (2003): Queer Denken: Gegen die Ordnung der Sexualität (Queer Studies). Frankfurt am Main: Suhrkamp.
- NÜNNING, V. / NÜNNING, A. (2004): Erzähltextanalyse und Gender Studies. Stuttgart. Weimar: Verlag J.B. Metzler.
- SCHÖSSLER, F. (2008): Einführung in die Gender Studies. Berlin: Akademie Verlag.
- SEDGWICK, E. K. (2003): Touching Feeling. Affect, Pedagogy, Performativity. Durham; London: Duke University Press.

Teorie syntaktyczne a współczesna lingwistyka

10 ECTS

Uczelnia odpowiedzialna

Uniwersytet Św. Cyryla i Metodego w Trnawie

Opis kursu / Cele

W ramach seminarium uczestnicy zostaną zapoznani z aktualnymi tendencjami w zakresie współczesnej składni w kontekście europejskim. Uczestnicy zapoznają się z poszczególnymi teoriami składniowymi, ze szczególnym uwzględnieniem cech podstawowych i typowych sposobów opisu zjawisk syntaktycznych, w celu wskazania funkcji semantycznych i składniowych.

Uzyskane kompetencje

Uczestnicy posiadają wiedzę przeglądową na temat rozwoju teorii syntaktycznych – w ramach składni tradycyjnej i w świetle innych teorii gramatycznych (gramatyka generatywna, dependencyjna, konstruktywistyczna). Będą również w stanie w oparciu o omówione teorie wykonywać syntaktyczne analizy porównawcze wybranych zjawisk językowych.

Treści programowe

- składnia w kontekście współczesnej lingwistyki europejskiej
- strukturalizm i składnia tradycyjna
- składnia konstytutywna, generatywna i in.
- składnia w świetle gramatyki dependencyjnej i konstruktywistycznej
- składniowe środki wyrazu, jednostki
- relacje syntaktyczne, funkcje syntaktyczne i semantyczne
- kategorie i kategoryzacje, składnia kategorialna
- topologia zdań w ramach tzw. gramatyki tekstu

Ewaluacja i weryfikacja efektów uczenia się

Aktywny udział w zajęciach, dyskusja w czasie kolokwium.

Literatura

- BRINKER, K. (1977): Modelle und Methoden der strukturalistischen Syntax. Stuttgart et. l.: Kohlhammer.
- CHOMSKY, N. (1957): Syntactic Structures. The Hague / Paris: Mouton.
- CANN, R. (1994): X-Bar-Syntax. In: Asher, R. E. / Simpson, J. M. Y. (eds.) Encyclopedia of Language and Linguistics. Vol. IX. Oxford et al.: Pergamon Press, S. 5065-5070.
- ENGEL, U. (2004): Deutsche Grammatik. München: IUDICIUM.
- JACOBS, J. / STECHOW, A. / STERNRFELD, W. / VENNEMANN, T. (Hrsg.) (1995). Syntax. Ein internationales Handbuch der zeitgenössischen Forschung (HSK 9.2). Berlin: Walter de Gruyter.
- SAUSSURE, F. de: Course in General Linguistics. London: Duckworth.
- STERNEFELD, W. (2007): Syntax. Eine morphologisch motivierte generative Beschreibung des Deutschen. B.1. Tübingen: Stauffenburg.
- EROMS, H.-W. (2000): Syntax der deutschen Sprache. Berlin: de Gruyter.
- ZIEM, A. / LASCH, A. (2013): Konstruktionsgrammatik, Konzepte und Grundlagen gebrauchsbasierter Ansätze, [Construction Grammar: Concepts and Basic Principles in Practice-Based Approaches], Series: Germanistische Arbeitshefte 44, Berlin / Boston: de Gruyter.

Werbalizacja wrażeń zmysłowych

10 ECTS

Uczelnia odpowiedzialna

Instytut Filologii Germańskiej, Wydział Filologiczny,
Uniwersytet Wrocławski

Opis kursu / Cele

W ramach seminarium zostaną omówione różne językowo-filozoficzne aspekty postrzegania. Uczestnicy zostaną zapoznani z filozofią percepcji w perspektywie historycznej. Kolejny etap to omówienie teorii relatywizmu językowego. Główny cel to omówienie sposobów werbalizacji wrażeń zmysłowych w różnych kulturach językowych, w tym przede wszystkim w języku niemieckim i języku ojczystym uczestników seminarium.

Uzyskane kompetencje

Uczestnicy seminarium zostaną wyposażeni w wiedzę z zakresu możliwości werbalizacji wrażeń zmysłowych w ramach semantyki i składni. Dzięki temu będą w stanie przeprowadzić konfrontatywną analizę wskazanych zjawisk w języku niemieckim i swoim języku ojczystym.

Treści programowe

- filozofia postrzegania
- relatywizm językowy
- opis wrażeń wizualnych
- opis wrażeń słuchowych
- opis wrażeń dotykowych
- opis wrażeń smakowych
- opis wrażeń węchowych
- synestezja

Ewaluacja i weryfikacja efektów uczenia się

Przygotowanie prezentacji na wybrany temat i udział w dyskusji.

Literatura

- BAICCHI, A. et al. (eds.) (2018): *Sensory Perceptions in Language, Embodiment and Epistemology*. Cham: Springer.
- BERLIN, B. / KAY, P. (1969): *Basic Color Terms. Their Universality and Evolution*. Berkeley & Los Angeles: University of California Press.
- JONES, W. J. (2013): *German Colour Terms*. Amsterdam / Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- MATTHEN, M. (2015): *The Oxford Handbook of Philosophy of Perception*. Oxford: Oxford University Press.
- MILLER, G. / JOHNSON, L. (1976): *Language and Perception*. Cambridge: Cambridge University Press.
- SPEED, L. et al. (eds.) (2019): *Perception Metaphors*. Amsterdam / Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- STANIEWSKI, P. (2016): *Das Unantastbare beschreiben. Gerüche und ihre Versprachlichung im Deutschen und Polnischen*. Frankfurt am Main: Peter Lang.
- WINTER, B. (2019): *Sensory Linguistics*. Amsterdam / Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.

Wielojęzyczność a polityka językowa

10 ECTS

Uczelnia odpowiedzialna

Uniwersytet Św. Cyryla i Metodego w Trnawie

Opis kursu / Cele

Uczestnicy seminarium otrzymają przegląd podstaw teoretycznych związanych z badaniami nad wielojęzycznością i polityką językową. Immanentną częścią przeglądu będzie dyskusja i analiza dot. definicji kluczowych pojęć. Na tej podstawie zostaną omówione różne cechy charakterystyczne wielojęzyczności, wynikające z niej szanse i problemy praktyczne oraz naukowa recepcja tej tematyki. Taka perspektywa będzie stanowić tło dla rozważań nad polityką językową, która jest efektem działań w zakresie tzw. zarządzania językami. Seminarium ma celu zaprezentowanie uczestnikom aktualnego stanu wiedzy w tym zakresie, wskazanie metod badawczych i możliwości ich praktycznego wykorzystania.

Uzyskane kompetencje

Uczestnicy zapoznają się z problematyką wielojęzyczności – definicjami, cechami charakterystycznymi i różnymi formami. Ponadto posiadą wiedzę w zakresie psychologicznych koncepcji wielojęzyczności oraz związków między wielojęzycznością a aktualną polityką językową.

Treści programowe

- definicje wielojęzyczności
- metody badawcze w obszarze wielojęzyczności
- psycholingwistyczne koncepcje wielojęzyczności
- społeczne i indywidualne aspekty wielojęzyczności
- warunki rozwoju wielojęzyczności w kontekście europejskiej polityki językowej w przeszłości i dziś
- polityka językowa w różnych państwach Unii Europejskiej
- polityka językowa a polityka edukacyjna
- polityka językowa a praktyka społeczna
- kompetencja trans- i interkulturowa

Ewaluacja i weryfikacja efektów uczenia się

Aktywny udział w zajęciach, wykonywanie zadań, praca seminaryjna, egzamin ustny.

Literatura

- AUER, P. / WEI, L. (eds.) (2007): *Handbook of Multilingualism and Multilingual Communication*. Berlin / New York: de Gruyter.
- BALDZUHN, M. / PUTZO, Ch. (Hrsg.) (2011): *Mehrsprachigkeit im Mittelalter. Kulturelle, literarische, sprachliche und didaktische Konstellationen in europäischer Perspektive*. Berlin / New York: de Gruyter.
- BARBOUR, S. / CATHIE, C. (eds.) (2000): *Language and Nationalism in Europe*. Oxford: Oxford University Press.
- MÜLLER, N. et al. (2006): *Einführung in die Mehrsprachigkeitsforschung: Deutsch – Französisch – Italienisch*. Tübingen: Narr.
- WEI, L. (ed.) (2000): *The Bilingualism Reader*. New York: Routledge.

Wprowadzenie do lingwistyki emocji

10 ECTS

Opowiedzialna uczelnia

Uniwersytet im. J. E. Purkyniego w Uściu nad Łabą

Opis kursu / Cele

W ramach zajęć doktoranci zostaną zapoznani z nowym kierunkiem badań lingwistycznych rozwijającym się niezwykle szybko w ostatnich latach. W centrum uwagi znajdą się podstawowe kategorie lingwistyki emocji (przedstawianie emocji, wyrażanie emocji, emocjonalizacja i wartościowanie) i ich werbalizacja w tekstach z różnych obszarów komunikacji. Podczas analizy emotywności w tekstach zostaną uwzględnione wszystkie uwzględniane płaszczyzny (typograficzna, gramatyczna, leksykalna, pragmatyczna, stylistyczna, tekstualna).

Uzyskane kompetencje

Doktoranci otrzymają przegląd rozwoju i podstaw teoretycznych lingwistyki emocji. Są w stanie zidentyfikować podstawowe kategorie lingwistyki emocji w tekstach z różnych obszarów komunikacji oraz opisać istotne środki językowe.

Treści programowe

- wprowadzenie w zagadnienia języka i emocji
- definicje: emocja, uczucie, emocjonalność, emotywność
- podstawowe kategorie lingwistyki emocji
- werbalizacja emocji: przegląd środków językowych na różnych płaszczyznach
- wprowadzenie do analizy tekstu z punktu widzenia lingwistyki emocji
- analiza tekstu z punktu widzenia lingwistyki emocji: przypadek 1 (teksty medialne)
- analiza tekstu z punktu widzenia lingwistyki emocji: przypadek 2 (opisy podróży)

Ewaluacja i weryfikacja efektów uczenia się

Aktywny udział w zajęciach, realizacja zadań częściowych, samodzielna analiza krótkiego tekstu z punktu widzenia lingwistyki emocji.

Literatura

- BERGEROVÁ, H. (2019): Der Topos Südsee in ausgewählten Reisebeschreibungen von Alma M. Karlin im Spiegel eines emotionslinguistischen Ansatzes. In: Jesenšek, V. / Ehrhardt, H. (Hrsg.): Sprache und Stil im Werk von Alma M. Karlin / Jezik in slog v delih Alme M. Karlin / Language and Style in the Work of Alma M. Karlin. Maribor/Kansas et al.: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba.
- FUSSELL, S. R. (ed.) (2002): The Verbal Communication of Emotions. Interdisciplinary Perspectives. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- ORTNER, H. (2014): Text und Emotion. Theorie, Methode und Anwendungsbeispiele emotionslinguistischer Textanalyse. Tübingen: Gunter Narr.
- SCHWARZ-FRIESEL, M. (2013): Sprache und Emotion. Tübingen / Basel: Francke A.
- VANĀKOVÁ, L. (Hrsg.) (2014): Emotionalität im Text. Tübingen: Stauffenburg.

Wprowadzenie do Lingwistyki Kognitywnej

10 ECTS

Odpowiedzialna uczelnia

Instytut Filologii Germańskiej, Wydział Filologiczny,
Uniwersytet Wrocławski

Opis kursu / Cele

W ramach kursu doktoranci będą mieli możliwość usystematyzowania i poszerzenia swojej wiedzy w zakresie Językoznawstwa Kognitywnego. Punktem wyjścia do rozważań na temat Lingwistyki Kognitywnej będą inne teorie języka, np. strukturalizm czy generatywizm. Te treści będą stanowiły podstawę do omówienia podstawowych koncepcji kognitywnych, jak np. embodiment, image schemas. Omówione zostaną również teorie, które funkcjonują w ramach Lingwistyki Kognitywnej, np. teoria metafor konceptualnych, teoria amalgamatów kognitywnych, semantyka ram, semantyka prototypu.

Uzyskane kompetencje

Uczestnicy kursu zostaną wyposażeni w usystematyzowaną wiedzę z zakresu Lingwistyki Kognitywnej. Dzięki temu będą w stanie prowadzić analizy zjawisk językowych z perspektywy Lingwistyki Kognitywnej oraz dokonywać analizy krytycznej różnych teorii językowych.

Treści programowe

- podstawowe pojęcia Lingwistyki Kognitywnej
- Językoznawstwo Kognitywne a strukturalizm europejski i amerykański
- Językoznawstwo Kognitywne a gramatyka generatywna
- semantyka prototypu
- semantyka ram
- metafory konceptualne i metonimie
- teoria amalgamatów kognitywnych

Ewaluacja i weryfikacja efektów uczenia się

Przygotowanie prezentacji na jeden wybrany temat i uczestnictwo w dyskusji.

Literatura

- BUSSE, D. (2012): *Frame-Semantik. Ein Kompendium*. Berlin: de Gruyter.
- BUSSE, D. (2015): *Semantik*. Paderborn / München: Fink.
- ELSEN, H. (2014): *Linguistische Theorien*. Tübingen: Narr.
- EVANS, V. / GREEN, M. (2006): *Cognitive Linguistics. An Introduction*. Edinburgh: University Press.
- GEERAERTS, D. / CUYCKENS, H. (2007): *The Oxford Handbook of Cognitive Linguistics*. Oxford: Oxford University Press.
- LAKOFF, G. (1987): *Women, Fire, and Dangerous Things: What Categories Reveal About the Mind*. Chicago: University of Chicago Press.
- LAKOFF, G. / JOHNSON, M. (2014): *Leben in Metaphern. Konstruktion und Gebrauch von Sprachbildern*. Übers. Hildenbrand, A. Heidelberg: Carl-Auer-Verlag.
- LÖBNER, S. (2015): *Semantik. Eine Einführung*. 2 Auflage. Berlin / Boston: de Gruyter.
- SCHWARZ, M. (2008): *Einführung in die Kognitive Linguistik*. Tübingen: A. Francke.
- UNGERER, F. / SCHMID, H. / J. (2006): *An Introduction to Cognitive Linguistics*. Harlow: Pearson.

Wybrane rozdziały z leksykografii dla uczących się języka obcego

10 ECTS

Odowiedzialna uczelnia

Uniwersytet im. J. E. Purkyniego w Uściu nad Łabą

Opis kursu / Cele

Leksykografia dla uczących się języka obcego będąca częścią leksykografii pedagogicznej, której celem jest tworzenie słowników do nauki języka obcego (zwanych również słownikami dydaktycznymi), nie odgrywa w czasie kształcenia germanistycznego prawie żadnej roli, przy czym leksykografia podlega obecnie w trakcie szybkiego rozwoju nośników elektronicznych i komunikacji multimedialnej gruntownym zmianom. Doktoranci zostaną zapoznani ze współczesnym funkcjonalizmem leksykograficznym, pojmującym słowniki jako narzędzia. Na podstawie analizy wybranych jednojęzycznych słowników dla uczących się języka niemieckiego jako obcego a także dwujęzycznych słowników tego rodzaju z językiem niemieckim zostaną omówione zagadnienia dotyczące typowych użytkowników, sytuacji użytkowania oraz wynikająca z nich specyfika makro- i mikrostruktury.

Uzyskane kompetencje

Doktoranci są w stanie opisać specyficzne cechy funkcjonalizmu leksykograficznego oraz słowników dla uczących się języka obcego i wykazać je empirycznie w konkretnych jedno- i wielojęzycznych słownikach do nauki języka obcego.

Treści programowe

- wprowadzenie do leksykografii ogólnej i leksykografii dla uczących się języka obcego
- wprowadzenie do funkcjonalizmu leksykograficznego
- typowi użytkownicy
- typowe sytuacje użytkowania
- specyfika makro- i mikrostruktury
- jednojęzyczne słowniki dla uczących się języka niemieckiego jako obcego
- dwujęzyczne słowniki dla uczących się języka niemieckiego jako obcego z językiem niemieckim

Ewaluacja i weryfikacja efektów uczenia się

Aktywny udział w zajęciach, realizacja zadań częściowych.

Literatura

- PÖLL, B./OLLIVIER, Ch. (Hg.) (2002): Lernerlexikographie und Wortschatzerwerb im Fremdsprachenunterricht. Wien: Praesens.
- RUNTE, M. (2015): Lernerlexikographie und Wortschatzerwerb. Berlin: de Gruyter.
- SCHAEDER, B. (2017): Germanistische Lexikographie. Berlin / Boston: de Gruyter.
- TARP, S. (2008): Lexicography in the Borderland between Knowledge and Non.Knowledge: General Lexikographical Theory with Particular Focus on Learner's Lexicography. Tübingen: de Gruyter.
- WIEGAND, H. E. (Hg.) (1998): Perspektiven der pädagogischen Lexikographie des Deutschen: Untersuchungen anhand von „Langenscheidts Großwörterbuch Deutsch als Fremdsprache“. Tübingen: Niemeyer.
- WIEGAND, H. E. (Hg.) (2002): Perspektiven der pädagogischen Lexikographie des Deutschen II: Untersuchungen anhand des „de Gruyter Wörterbuchs Deutsch als Fremdsprache“. Tübingen: Niemeyer.

Niniejsza publikacja powstała w ramach projektu
„Internationalisierung und Weiterentwicklung des Doktorandenstudiums“
Erasmus+ 2018-1-SK01-KA203-046375

© Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave, 2020



ISBN 978-80-572-0079-6